БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

7-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 81 (1601)
23 АПРЕЛЬ ШАНБА 1960 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

МОСКВАДА ТАНТАНАЛИ МАЖЛИС

22 апрелда Москвада пойтахт партия, совет ва жамоат ташкилотларининг Коммунистик партиянинг улуғ ташкилотчиси ва йўлбошчиси, Совет давлатининг асосчиси, бутун дунё меҳнаткашларининг севикли устози ва дўсти Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 90 йиллигига бағишланган тантанали мажлиси бўлди.

Спорт саройининг жуда катта зали минг-минглаб одамлар билан лиқ тўлди. Бу ерда Москва ишчилари ва Москва областининг колхозчилари, фан ва маданият арбоблари, Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг жангчилари, студент ёшлар бор эди. Саҳнанинг ўртасида қизил алвон ва гуллар билан ўралган В. И. Лениннинг катта портрети қўйилган. Жанговор байроқлар ёнида Совет Армиясининг жангчилари фахрий қоровулда турибди.

Соат 18. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари, Ленинни билган ва у билан бирга ишлаган кекса большевиклар президиумга чиқадилар. Залда гулдурос қарсаклар бошланади.

Тантанали мажлисни КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг Секретари М. А. Суслов қисқача кириш сўзи билан очди.

КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг Секретари О. В. Куусинен доклад қилди. (ТАСС).

ЛЕНИН ҒОЯЛАРИ АМАЛГА ОШИРИЛМОҚДА

В. И. Ленин туғилган куннинг 90 йиллигига бағишлаб Москвада ўтказилган тантанали мажлисда ўртоқ О. В. КУУСИНЕННИНГ доклади

Ўртоқлар!

Бугун биз Коммунистик партиямиз ва Совет давлатимизнинг асосчиси — барча мамлакатлар меҳнаткашларининг улуғ йўлбошчиси Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг тўқсон йиллигини нишонламоқдамиз.

Мамлакатимиз ва халқаро ишчилар ҳаракатининг XX асрдаги тарихида рўй берган туб-ли ўзгаришлар Ленин номи билан боғланган. Унинг номи фақат ўтмиш тарихи билангина боғланиб қолгани йўқ. Унинг доҳиёна таълимоти ҳозирги кунда ҳам меҳнаткаш инсоният манфаатларини кўзлаб жамиятни қайта қуриш учун курашаётган барча тараққиёт кучлари учун ишончли қўлланма бўлиб келмоқда. Ленин идеяларининг нури узоқ келажакни ҳам ёритмоқда, тарихий тараққиётнинг истиқболларини яққол кўришга имкон бермоқда.

Ленин ҳамиша биз билан

Барҳаёт Лениннинг унутилмас образи ҳозирги кунда ҳам барча совет кишиларининг қалбини — Владимир Ильич билан учрашиш бахтига мушарраф бўлган кишиларнинг ҳам, уни ҳеч қачон шахсан кўрмаган бўлса-да, лекин унинг оташин чақириқларидан руҳланиб курашиб ва меҳнат қилиб келаётган кишиларнинг ҳам қалбини тўлқинлантирмоқда.

Лениннинг улуғворлиги унинг ҳаётий ишларининг жуда катта тарихий аҳамияти эндиликда ҳаммага равшан. Лекин бу улуғ йўлбошчининг ёқимли сиймосини, унинг ўртоқлар билан, халқ орасидан чиққан соф виждонли одамларнинг ҳаммаси билан бўлган муносабатларидаги ниҳоят даражада меҳрибонлигини ёшлар ва ўрта бўғинга мансуб бўлган кишилар тасаввур қилиши қийин, албатта.

Ильич билан суҳбатлашган ҳар бир киши самимий меҳрибонлик ва зўр куч билан ёниб турган революцион эҳтирос унинг вужудида ҳайрон қоларлик даражада пайванд бўлганлигини ҳис қилар эди. У билан ўз отаси ёки ҳамма дарди-ҳасратингга қулоқ солувчи устоз билан гаплашгандек ҳеч бир тортинмай гаплашар эди, киши. У, ҳар бир кишининг гапига диққат билан қулоқ солар, ундаги фикр ва ҳислар тез ишлаётганлиги унинг жонли, маънодор сиймосида, кўзларида кўриниб турар эди. Сўнгра эса, у сени ҳаяжонлантириб турган масалаларни конкрет ва чуқур маъноли қисқа, бурро гаплар билан изоҳлаб берганида, ундаги ақл-идрокнинг кучига беихтиёр қойил қолар эдик. Ҳар қанча мураккаб нарсанинг изоҳи равшан бўлиб қолур эди! Қаёққа ва ким билан бирга бориш кераклиги, шу конкрет вазиятда нималар қилиш кераклиги ва сиёсатимизнинг моҳияти нималардан иборат эканлиги дарҳол аниқ-равшан бўлиб қолур эди. Ҳамма нарса ёруғ кундек аён бўлиб қолур эди. Ленин билан ўтказилган суҳбатдан кейин ғалабага ишонган бахтиёр киши бўлиб ва унга, Ленинга, чуқур мафтун бўлиб қайтар эдик.

Бинобарин, агар бирор киши кекса бўғинга мансуб бўлган биз каби кишилардан, сизлар Лениннинг доҳийлигини нима нарсада айниқса ёрқин ҳис қилган эдингиз, деб сўраса, бу саволга бундай жавоб бериш мумкин бўлур эди. У бизга энг яхши маънодаги **башорат берувчи** киши бўлиб туюлар эди. А. М. Горькийнинг ўткир ибораси билан айтганда, Ленинда келажак чўққисидан туриб, ҳозирги ҳолатга назар ташлай билишдек ноёб истеъдод бор эди.

Владимир Ильичнинг митинглар ва йиғилишлардаги нутқларида унинг турмушни билишдаги донолиги, унинг қудратли иродаси ва кишиларни ўзига мафтун қилиб ишонтира олиш кучига эга бўлганлиги ҳаммани ҳайратда қолдирар эди. Ишчилар ва деҳқонлар оммаси Ленин жон-дили билан ишчи ва деҳқонларнинг ғамини еб, уларнинг манфаатлари билан яшаётган киши эканлигини ҳамда меҳнаткашларни эзиш ва эксплуатация қилишнинг ҳар қандай туридан нафратланиб, буни ниҳоят даражада ёмон кўрганлигини ҳис қилар эдилар. Ленин халқни севганидек, халқ ҳам Ленинни чексиз севар эди.

Ленин раҳбарлигида социализм назариядан биринчи бўлиб жонли практикага айланди. Социализмнинг бошқа мамлакатларда ғалаба билан олға бораётганлигини ўз кўзи билан кўриш Владимир Ильичга насиб бўлмади. Унинг ҳаёти бевақт узилиб қолди. Лекин Лениннинг тарихий ишлари, идеялари барҳаётдир. Ленин генийсининг нурлари бугун ҳам партиямизнинг йўлини ёритиб турибди.

Лениннинг улуғ таълимоти — ленинизм давримизнинг марксизмидир. Содиқ марксист бўлган Ленин Маркс таълимотини ўзгариб бораётган тарихий шароитга мувофиқ янада ривожлантирди. Ленин таълимотига содиқлик бизнинг партиямиздан ҳам марксизм-ленинизмни ҳозирги замон шароитини ҳисобга олиб, янада ривожлантиришни, унинг асосий қоидаларини ҳамиша **ижодий** қўллашни талаб қилади.

Ленинизмга мана шундай содиқлик бизнинг партиямиздан ишчилар синфи олдида, бутун совет халқи олдида, шунингдек халқаро коммунистик ҳаракат олдида ўз масъулиятини билиб ишлашни талаб қилади. Чунки бизнинг партиямиз ўзининг бой тажрибаси туфайли, социализм учун кураш намунасини кўрсатмоқда, социалистик ва коммунистик қурилишнинг энг мураккаб вазифаларини муваффақиятли ҳал қилиш намунасини кўрсатмоқда.

Партиямиз марксизм-ленинизмга ўзининг содиқлигини ўз ишлари билан, ўз сиёсати билан исбот қилмоқда. Ленин, сиёсатнинг ўзи фан ва санъатдир, деб ёзган эди. Ленин марксизм назарияси ва практикасини бир-биридан ажратиб бўлмаслигини таъкидлаб, бундай деган эди: «Марксизм у ёки бу шароитда қандай сиёсатни ўтказиш кераклигини белгилай ола билишдан иборатдир».

Бизнинг партиямиз ҳозирги замон шароитида қандай конкрет сиёсат ўтказмоқда? Партиямиз Ленин васиятларини қандай бажармоқда? Партия ва Совет ҳукуматининг сиёсий йўли қайси томонга қаратилган?

Унутилмас устозимиз хотирасига бағишланган бу кечада ана шу саволларга жавоб бериб ўтиш ўринли бўлади, деб ўйлайман.

Ленин йўлидан—коммунизм сари

Ҳозирги вақтда мамлакатимизнинг ҳамма меҳнаткашлари коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш иши билан машғулдирлар. Хўш, партия мана шу улуғ ишда қандай конкрет вазифани марказий ўринга қўймоқда? Саноат ва қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини **электрлаштириш** вазифаси марказий ўринга қўйилмоқда.

«Электрлаштириш Россиянинг қиёфасини бутунлай ўзгартириб юборади. Совет тузуми заминида электрлаштириш коммунизм асосларининг узил-кесил ғалабасини вужудга келтиради»... (30 том, 399 бет) деган гапларни 1920 йилнинг бошларидаёқ, саноат қолоқлигининг ва вайронгарчиликнинг энг қийин шароитида ишонч билан айтган Ильичнинг доҳиёна зийраклигига ҳозир ҳар қачонгидан кўра кўпроқ қойил бўлиш мумкин.

Шундан сўнгги йилларда совет халқи Лениннинг шахсий раҳбарлигида электрлаштиришнинг биринчи планини амалга оширишга киришди. Ленин Совет ҳокимияти ва бунинг устига бутун мамлакатни электрлаштириш коммунизм демакдир, деган ўзининг машҳур формуласини эълон қилиб, бу вазифани жуда муҳим программа аҳамиятига эга бўлган вазифа қаторига қўйди.

Лениндан сўнг беш йилликлар давомида бизнинг мамлакатимизда кўпгина янги электростанциялар, шу жумладан, катта электростанциялар ҳам вужудга келтирилди. Лекин мамлакат коммунизм қуришни кенг авж олдириш даврига кирган ҳозирги вақтда, бизнинг партиямиз бу вазифани биринчи ўринга қўйди. Партия Марказий Комитети номидан ўртоқ Н. С. Хрушчев бутун мамлакатни электрлаштиришни халқ хўжалигини ривожлантириш **асосларининг асоси**, деб эълон қилди. Шунинг ўзи билан Ленин васият қилиб қолдирган улуғ вазифанинг принципиал, программ аҳамияти янгидан кучли суратда таъкидланди.

Ҳозирги етти йиллик план бу ленинча идеяни амалга оширишда ҳал қилувчи босқич бўлади. Бизнинг мамлакатимизда электроэнергия ишлаб чиқариш 1965 йилга бориб 500—520 миллиард киловатт-соатга етказилади. Демак, Совет ҳокимияти йилларида мамлакатимизда қурилган ҳамма электростанциялар етти йилликнинг бошида берган электроэнергияга қараганда, икки баравардан кўпроқ электроэнергия ишлаб чиқарилади. 1980 йилга бориб эса, экономистларнинг дастлабки ҳисобларига қараганда, электроэнергия ишлаб чиқариш тахминан 2 триллион 300 миллиард киловатт-соатга етказилади.

Бу программани бажариш натижасида ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантиришда олға томон жуда катта қадам қўйилади. Халқ хўжалигини электрлаштириш асосида ва фақат шу асосдагина комплекс механизациялаштириш ва автоматлаштириш мумкин. Мамлакатда электроэнергиянинг мўл бўлиши миллион-миллион янги электр моторлар ва машиналарни ишга солиш, ишлаб чиқаришни электрон асбоблар ва аппаратлар билан тўлдириб юбориш имкониятига эга бўлиш демакдир. Бу эса, техникани янада тараққий эттиришга кенг майдон очиб беради, совет кишиларининг меҳнатини таққослаб бўлмаслик даражада сермаҳсул ва осон қилиб қўяди.

Биз ажойиб техника революцияси даврига кирдик. Бу революция ишлаб чиқариш билан узвий равишда пайванд бўлиб қолаётган фаннинг барқ уриб ривожланиши билан боғланган. Халқимиз ва партиямиз олимларни севади, фанни қадрлайди, олимларнинг дадил бўлиб бошлаган ташаббусларини қувватлаш учун маблағ аямайди. Совет фанининг жуда катта муваффақиятлари ҳаммага маълум. Совет сунъий йўлдошлари ва лунниклари учирилганидан кейин, ҳатто, чет эллардаги рақибларимиз ҳам жаҳон фанини тараққий эттиришда совет олимлари етакчилик ролини ўйнаётганликларини эътироф қилишга мажбур бўлдилар.

Техника революцияси қишлоқ хўжалиги соҳасини ҳам қамрай бошлади. Техника революцияси натижасида меҳнат унумдорлиги ниҳоят даражада ошади, қишлоқ хўжалигининг табиат инжиқликларига қарамлиги тобора камалди. Электрлаштириш, механизация ва кимёлаштириш қишлоқ хўжалигидаги меҳнатни бора-бора индустриал меҳнатнинг турларига айлантирмоқда. Энг яхши колхоз далалари ва фермалари дон, озуқа, гўшт, сут ишлаб чиқарадиган сермаҳсул чинакам фабрикалар бўлиб қолмоқда. Шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовутни йўқотишдек улуғ вазифани ҳал қилмоқ учун мана шу тариқа моддий негиз солинмоқда.

Коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришда партия ва Совет ҳукумати сиёсатининг катта муваффақиятлари бу сиёсатнинг тўғрилигини кўрсатувчи ҳаммадан кўра яхшироқ далилдир. Бу сиёсатни миллион-миллион меҳнаткашлар оммаси қизғин қувватламоқда. Буни саноатимиз ва қишлоқ хўжалигимиз ходимларининг меҳнатдаги ғайрати, коммунистик меҳнат бригадалари ҳаракати яққол кўрсатиб турибди. Ҳозир коммунистик корхона деб аталиш ҳуқуқини олмоқ учун коллективлари меҳнат вахтасида туриб ишлаётган бутун-бутун корхоналар бор, масалан, Москва машинасозлик заводи, қаттиқ қотишмалар комбинати, Трёхгорканинг йигирув фабрикаси шулар жумласидандир.

Шу билан бирга, биз эришган муваффақиятлар Америка Қўшма Штатлари ва энг тараққий этган бошқа капиталистик мамлакатлар билан тинч иқтисодий мусобақада ғалаба қозонишимизни таъминловчи мустаҳкам гарантия бўлмоқда. Бизда ишлаб чиқариш ва техника тараққиёти шундай суръатлар билан ривожланмоқдаки, капитализм бундай суръатларга қодир эмас. Албатта, буржуа мамлакатларида ҳам янги техникани қўлланиш ҳоллари бор, лекин янги техникани қўлланиш ҳамиша ҳам капиталистик хўжайинларнинг манфаатларига мос бўлиб туша бермайди ва капитализм зиддиятларини йўқотмайди, балки чуқурлаштиради. Умуман илм-техника тараққиёти икки хўжайинга хизмат қиладиган малай эмас. Уни бамисоли шундай бир от дейиш мумкинки, у, социализм отлантириб турганида тез ва илдам чопа беради. Бу отни капитализм эгарламоқчи бўлганида эса, у мункий бошлайди, икки оёғини кўтариб ва ҳуркиб устидаги кишини ерга улоқтирмоқчи бўлади.

Капиталистик мамлакатларда рационализация ва механизацияни тобора қўлланиш ишчиларни эксплуатация қилишни кучайтира беради, автоматлаштириш эса, кўп ишчиларни кўчага ҳайдаб юбориш хавфини туғдиради. Аммо, бизда ортиқча кишилар йўқ ва бўлиши мумкин эмас. Бир тармоқда бўшаб қолган ишчилар шу ондаёқ бошқа тармоқларга бориб ишлай берадилар. Партия ва давлат улар ҳақида ғамхўрлик қилади.

Ленин васиятларига содиқ бўлиб қолаётган бизнинг партиямиз ва давлатимиз **ишчиларнинг меҳнат шароитини яхшилаш** сиёсатини изчиллик билан ўтказмоқда. Бу соҳада партия эришмоқчи бўлган конкрет мақсад нима?

XXI съезднинг қарорига кўра, халқ хўжалигини ривожлантиришнинг етти йиллик план вазифаларини амалга ошириш чоғида, фақат саноатдагина эмас, шу билан бирга, қишлоқ хўжалигида, қурилишда, транспортда, юк ортиш-бўшатиш ишларида, коммунал хўжалигида ҳам қўл билан бажариладиган оғир меҳнатни машина меҳнати билан алмаштиришга асосий эътибор берилмоқда. Ишлаб чиқариш автоматлаштирила борган сари, қўл меҳнатининг енгилроқ турлари ҳам машиналар билан бажариладиган бўлиб қола беради. Партиянинг тутаётган йўли шуки, ахири бориб инсон бажарадиган иш ижодий меҳнатнинг энг «ақлли» машина ҳам бажара олмайдиган турларидангина иборат бўлиб қолиши керак.

Партиямиз иш ҳақини камайтирмаган ҳолда **иш кунини қисқартиш** соҳасида ҳам муҳим тадбирларни ўтказмоқда. Ишчи ва хизматчиларни етти соатлик иш кунига, ер остидаги ишларда ишлаётган ходимларни эса, олти соатлик иш кунига ўтказиш соҳасида ўтган йилларда бошланган иш бу йил тугалланади. 1964 йилдан бошлаб олти-беш соатлик иш кунига ўтиш бошланади. Лекин бу ҳам чегара эмас.

Социалистик тузум шароитида мана шундай бўлиши табиийдир. Социализм нуқтаи назаридан қараганда, ишдан бўш вақт инсоннинг шахсий қобилиятларини ҳар томонлама ривожлантириш учун зарур вақт демакдир. Бизнинг жамиятимиз эса, ўз гражданларининг бутун қобилияти энг кўп даражада ривожланиб боришидан манфаатдордир. Бизнинг жамиятимиз ҳамма ишчиларни инженер-техник ходимлар даражасига кўтаришга интилмоқда. Бизнинг жамиятимиз жисмоний меҳнат кишилари билан ақлий меҳнат кишилари ўртасидаги тафовутларни йўқотиш учун ҳамма чораларни кўрмоқда.

Шу сабабли, партия, давлат, жамоатчилик иш кунини қисқартириш билан бирга, меҳнаткашларнинг маданий ўсиши учун шарт-шароит вужудга келтиришга ва, аввало, кечки ва сиртқи ўқув юртларини кўпайтириш ва кенгайтиришга шуқадар эътибор бермоқдалар. Бу соҳада қилинган ишлар ҳозир ўз самарасини бериб жуда хилма-хил соҳаларда меҳнаткашларнинг активлигини ва ижодкорлигини яшнатишга ёрдамлашмоқда.

Энди **меҳнаткашларнинг турмуш даражасини ошириш** соҳасида партия ўтказаётган сиёсат тўғрисида гапириб ўтай.

Партия коммунизм қураётган келгуси авлодларнинг бахт-саодатини яратаётган халқимиз ҳозирги куннинг ўзидаёқ яхши турмуш кечирадиган бўлиши учун мумкин бўлган ҳамма ишларни қилмоқда. Кейинги йилларда партиянинг ташаббуси билан совет кишиларининг фаровонлигини оширишни таъминлайдиган муҳим тадбирлар амалга оширилди. Бу соҳада қандайдир айрим группалар ва табақаларнинг эмас, балки аҳоли кенг табақалари ҳаммасининг ҳам аҳволини яхшилаш йўли изчиллик билан ўтказилмоқда.

Совет ҳукумати пастроқ ҳақ олаётган ходимларнинг, сўнгра эса, ўртача маош олаётган категориялардаги ходимларнинг иш ҳақини ошириш тадбирларини ўтказмоқда. Бу йўлда бир талай ишлар қилинди, бизнинг давлатимиз бу йўлни бундан буён ҳам ўтказа беради.

Пенсиялар тўғрисидаги янги қонун мамлакатимизда бир неча йилдан бери амалга оширилиб келмоқда. Бу янги қонун ўн миллионлаб меҳнаткашларнинг аҳволини сезиларли равишда яхшилади.

Партия жуда кенг халқ оммасининг манфаатларини кўзлаб, уй-жой қурилишининг жуда катта программасини ишлаб чиқди ва муваффақият билан амалга оширмоқда. Бу программанинг нақадар катталигини лоақал шундан билиш мумкинки, фақат 1959 йилдан то 1965 йилга қадар бўлган даврнинг ўзидагина шаҳарларда ва ишчи посёлкаларида 15 миллионга яқин квартира, қишлоқ районларида эса, 7 миллионга яқин уй қурилади. Ҳар бир совет оиласи алоҳида яхши квартирада яшайдиган вақт яқинлашмоқда.

Партия ишчи ва хизматчилардан солиқлар олишдан аста-секин воз кечиш йўлини тутаётганлиги принципиал аҳамиятга эгадир. Ҳар қандай буржуа давлати меҳнаткашлардан олинадиган солиқни бир амаллаб кўпайтиришни ўйласа, бизнинг социалистик давлатимиз меҳнаткашларни солиқлардан озод қилишни ўйламоқда.

Партия ва ҳукуматнинг совет кишиларининг соғлиғини сақлаш йўлидаги тадбирлари инсон тўғрисида ленинча ғамхўрлик қилиш руҳи билан суғорилган тадбирлардир. Соғлиқни сақлашни яхшилашга, санаторийлар ва дам олиш уйлари, пансионатлар ва меҳмонхоналар қуришга, катта шаҳарлар атрофида ва курорт районларида дам олиш зоналари вужудга келтиришга, физкультура ва спортни ривожлантиришга жуда катта ва тобора кўп маблағ ажратилмоқда.

Кейинги вақтларда қабул қилинган қарорлар мактабгача ёшдаги болалар муассасалари шохобчаларини, интернат-мактабларни ва куни узайтирилган мактабларни кўпайтиришни ҳамда кенг ривожлантиришни кўзда тутади. Бу — ёш авлодни ижтимоий тарбиялаш ишига қўшилган катта ҳиссадир ва айни вақтда кўп миллионлаб оилаларга жиддий ёрдамдир, чунки болаларни боқиш харажатларини жамият, давлат ўз зиммасига тобора кўпроқ ола беради. Умумий овқатланиш ва маиший хизмат кўрсатиш ривожланиб ва яхшиланиб бораётганлиги билан бир қаторда, бундай тадбирлар аёллар учун айниқса катта аҳамиятга эгадир. Ленин намунали жамоат ошхоналарини, яслиларни, болалар боғчаларини коммунизм куртаклари деб айтган эди. «...Шу куртакларни парвариш қилиш ,— деб таълим берган эди у, — бизнинг умумий ва энг биринчи бурчимиздир»... (29-том, 447-бет).

Партия Ленин таълимотининг бутун руҳига амал қилиб, социалистик демократияни янада ривожлантириш ва такомиллаштириш соҳасида кейинги йилларда жуда катта ишлар қилди. Бу ишлар социалистик қонунчиликни тўла равишда тиклаш ва мустаҳкамлашдан ҳамда бюрократизмнинг ҳамма кўринишлари билан курашишдан иборат бўлибгина қолмади. Партия ва ҳукумат илгари давлат қўлида бўлган кўп функцияларни касаба союзларининг, жамоат ташкилотларининг ва меҳнаткашлар коллективларининг қўлига бирин-кетин топшириш йўлини қатъият билан ўтказишга киришди. Партия ва ҳукумат социалистик демократияни янада ривожлантириш йўлидан бундан буён ҳам бора беради.

Бинобарин, биз Никита Сергеевич Хрушчев билан бирга: «Ленин ўз ҳаётини бағишлаган, у планлаштирган, у орзу қилган нарсаларни ҳозир халқимиз, партиямиз муваффақиятли равишда амалга оширмоқда!» деб айтишга тўла ҳақлимиз.

Мустамлакачилик асоратини улоқтириб ташлаган халқлар билан дўстлик сиёсати

Ўртоқлар! Ленин васиятларига содиқ бўлиб келаётган бизнинг партиямиз мазлум миллатларнинг озодлик учун олиб бораётган курашини, уларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини ҳамиша қувватлаб келди. Шарқ халқлари озодликка чиқади, деб Ленин олдиндан айтиб қўйган сўзлар иккинчи жаҳон урушидан кейин жуда катта миқёсда рўёбга чиққач, мустамлакачи империяларнинг вайроналари устида ўнлаб янги мустақил давлатлар барпо бўлгач, бизнинг Совет давлатимиз олдида ҳам янги муҳим вазифалар пайдо бўлди.

Мустамлакачилар эксплуатациясининг бўйинтуруғини асрлар давомида ўз елкасида кўтариб келган халқлар эндиликда фақат маънавий-сиёсий ёрдамгагина эмас, шу билан бирга, ўз миллий экономикасини ривожлантирмоқ учун хўжалик ёрдамига ҳам муҳтож бўлиб қолдилар.

Социалистик лагерга кирган мамлакатлар билан — Хитой Халқ Республикаси, Корея Халқ Демократик Республикаси, Вьетнам Демократик Республикаси, Мўғулистон Халқ Республикаси билан бизнинг муносабатларимизга келганда, бу муносабатлар аввал бошданоқ социалистик интернационализм принциплари билан белгиланмоқда. Қалин иттифоқ ва қардошларча дўстлик, социализм ва коммунизм қуришда ўзаро ёрдамлашиш ва ҳамкорлик қилиш шу муносабатларнинг асосидир.

Лекин биз социалистик мамлакатимизнинг интернационал бурчини кенгроқ тушунамиз, бу бурчни озодликка чиқиб олган, жаҳон социализм лагерига кирмаган халқларга ҳам ёрдам кўрсатишдан иборат, деб тушунамиз. Уларнинг сиёсий ва иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлашга ҳар томонлама, беғараз кўмаклашиш янги пайдо бўлган давлатлар билан муносабатларимизнинг асосидир. Ўз-ўзидан маълумки, биз ҳеч кимга зўрлаб ёрдам бермаймиз, лекин биздан ёрдам сўрасалар, албатта, ёрдам берамиз.

Озодликка чиқиб олган мамлакатларнинг мустақиллигини мустаҳкамлаш йўли — уларнинг миллий экономикасини ривожлантириш, халқнинг маданиятини ошириш ва моддий аҳволини яхшилаш йўлидир. Индустрлаштириш бундай мамлакатлар учун жуда катта аҳамиятга эга. Ёш давлатлар мана шу соҳада айниқса ёрдамга кўпроқ муҳтождирлар. Совет Иттифоқи буни тушуниб, ўша мамлакатлар билан ўзининг иқтисодий ҳамкорлигини шунга мувофиқ ривожлантирмоқда. Совет ёрдамининг асосий формалари — шу мамлакатларга замонавий саноат машина-ускуналарини етказиб беришдан, йирик корхоналар қуришда, табиий бойликларни қидириб топиш ва ишга солишда, миллий мутахассис кадрлар тайёрлашда кўмаклашишдан иборат бўлмоқда. Совет Иттифоқи Бхилаидаги металлургия гигантини қуришда, Ассуан тўғонини барпо этишда, Индонезияда пўлат эритиш заводи қуришда ва бошқа ўнлаб саноат объектларини барпо қилишда қатнашаётганлиги Шарқ халқларининг ҳаётий манфаатларига мос бўлиб тушмоқда.

Ғарб мамлакатлари ҳам империализм асоратини улоқтириб ташлаган халқларга ёрдам беришга зўр бериб интилмоқдалар-ку, деган гапларни кўп эшитишга тўғри келади. Умуман олганда, агар мустамлакачи давлатлар ўзлари талаб олган бойликларнинг лоақал бир қисмини эгаларига қайтиб берганларида, жуда адолатли иш бўлур эди. Бироқ, гап бу ҳақда бораётгани йўқ. Илгари вақтларда бўлганидек, ҳозир ҳам Ғарб давлатлари кам тараққий этган мамлакатларнинг мустақил ривожланишига ва ўз индустриясини ривожлантиришига тўсқинлик қилмоқдалар. Маълумки, улар бераётган «ёрдам» уларнинг ҳарбий планлари талаб қилаётган характердаги ёрдамдирки, бу нарса бундай «ёрдам»ни олаётган давлатларнинг мустақиллиги учун жуда хатарлидир.

Ғарбда, ҳозир Шарқ мамлакатлари учун кураш авж олиб кетди, Совет Иттифоқи Шарқ мамлакатларини ўзига боғлаб олишга интилмоқда, деган гапларни айтмоқдалар. Лекин Совет Иттифоқи Шарқ мамлакатларини СЕАТО, СЕНТО ёки шулар каби ҳарбий блокларга тортишга уринаётир, деб айтиш мумкинми, ахир? Совет Иттифоқи ўз ёрдамини сиёсий шартлар билан бермоқда, деб айтиш мумкинми, ахир? Совет Иттифоқи ички ишларга аралашиш ҳуқуқини олишни талаб қилаётир, деб айтиш мумкинми, ахир? Йўқ, фақат Ғарб давлатларигина шундай қилмоқдалар.

Бинобарин, озодликка чиқиб олган халқларнинг кўзи олдида ёрдамнинг икки тури, икки сиёсий йўл турибди. Бу халқлар Ғарб сиёсатидан тобора кўпроқ юз ўгираётганлигига таажжубланиш мумкинми? Улар беғараз берилаётган ёрдам яхшилигини, дўстлик эса, самимий бўлганидагина, мустаҳкам дўстлик бўлиб қолишини тушунмоқдалар.

Озодликка чиқиб олган мамлакатлар мустақиллигининг мустаҳкамланиши ва муваффақиятли ривожланиши эса, бу мамлакатлар муҳим халқаро масалаларнинг ҳаммасини ҳал қилишда бошқа давлатлар билан тенг бўлиб қатнашишдан иборат ўзларининг қонуний ҳуқуқларини олишга эришадиган вақтни яқинлаштирмоқда. Бу тўғрида Н. С. Хрушчев Индонезия парламенти олдида ҳаққоний гапни айтди.

Совет сиёсати Шарқ мамлакатларида ишонч қозонганлиги катта ишдир. Бу ишонч тинчлик ва социал тараққиётнинг янада мустаҳкамланишида ўз ифодасини топа беради. Совет сиёсати улуғ Ленин ишлаб чиққан принципларга асосланганлиги туфайли биз мана шундай ишонч қозондик.

(Давоми иккинчи бетда).

ЛЕНИН ҒОЯЛАРИ АМАЛГА ОШИРИЛМОҚДА

Тинчлик ва тинч-тотув яшаш учун кураш

(Боши биринчи бетда).

Ленин партиямизга, барча коммунистларга тинчлик учун тинмай курашингиз, урушларнинг тугатилишига эришингиз, деб васият қилган эди. Ленин бундай деган эди: «Урушларни тўхтатиш, халқлар ўртасида тинчлик ўрнатиш, талашлар ва зўрлик қилишларни тўхтатиш — худди шулар бизнинг идеалимиздир» (21 том, 312-бет).

Эндиликда Ғарбда Ленин гўё икки системанинг тинч-тотув яшашига қарши эди, деб даъво қилаётган олғир публицистлар бор. Ана шу қалбакичилар Ленин асарларидан граждандлар уруши ва ҳарбий интервенция даврига тааллуқли айрим цитаталарни ёки ҳатто цитаталарнинг айрим парчаларини юлиб оладилар. Аммо, жаҳон буржуазиясининг ўзи ўша вақтда Россия пролетариатининг курашини халқаро жанг деб кўрсатган эди. Равшанки, ана шу интервенция вақтида социализм билан капитализмнинг тинч-тотув яшаши тўғрисидаги масала иккинчи планга суриб қўйилган эди. Лекин шунга қарамай, бу жаноблар Совет ҳокимиятининг дастлабки тинч йиллардаги ленинча сиёсати тўғрисида, унинг капиталистик давлатлар билан амалий ҳамкорлик ўрнатишни кўзда тутган йўлни ўтказиб келганлиги тўғрисида индамай ўтишга уринмоқдалар. Бу йўл Ленининг биринчи халқаро конференцияларда, масалан, Генуя конференциясида (1922 йил) қатнашган совет делегатларига берган директиваларида ўзининг ёрқин ифодасини топди.

Ленин ўша даврда икки системанинг тинч иқтисодий мусобақасидан иборат ўз идеясини илгари сурди. Ленининг таъбирича, бу — «икки усул ўртасидаги, икки формация ўртасидаги, икки хўжалик — коммунистик хўжалик билан капиталистик хўжалик ўртасидаги мусобақадир. Биз, — дейди яна Ленин, — кучлироқ эканлигимизни исбот қиламиз... Албатта, бу қийин вазифа, лекин биз: «социализмнинг намуна кўрсатиш кучи бор» деб келдик ва шундай демоқдамиз. Зўрлик ўз ҳокимиятини қайтадан тикламоқчи бўлганларга нисбатан ўз кучини кўрсатади. Лекин зўрликнинг аҳамияти худди ана шу билан тамом бўлади, ундан кейин эса таъсир ва намуна кўрсатиш кучи ўзини кўрсатади. Коммунизмнинг аҳамиятини амалда, намуна қилиб кўрсатиш керак» (31 том, 483-бет).

Тинч-тотув яшаш принципи ўша вақтда бўлгани каби, ҳозирда ҳам бутун совет ташқи сиёсати учун асосдир. Бизнинг партиямиз кейинги йилларда Ленининг ана шу идеясини ижодий тарзда ривожлантирди. Партия XX ва XXI съездларининг бизнинг давримизда урушларнинг фатал равишда муқаррар эмаслиги тўғрисида, урушларнинг олдини олиш мумкинлиги ҳақида чиқарган хулосаси бу соҳада ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир. Партия шундай хулоса чиқариш билан марксизмга янги сўз қўшди.

Агрессивлик империализмнинг характери билан боғланган, албатта. Аммо, масаланинг ана шу томонинигина олиб масалага догматик қараш ярамайди. Урушга қарши курашувчи қудратли кучлар вужудга келганлигини сезмаслик мумкин эмас. Империализм бутун дунёда ҳукмронлик қилган давр абадий ўтиб кетди, бу фактдан кўз юмиш мумкин эмас. Эндиликда империализм бутун дунёни империализм қонунлари бўйича яшашга мажбур этолмайди. Қудратли жаҳон социализм системаси мавжуддир; мустамлакачилик системасининг емирилиши билан империализм заифлашиб қолди; жуда кенг «тинчлик зонаси» вужудга келди, империалистик мамлакатларнинг ўзларида тинчлик ва демократия кучлари кўпроқ жипслашиб уюша бошлади. Ана шу қудратли омилларнинг ҳаммаси тинчлик ва уруш тўғрисидаги масалани ҳал этишда реал аҳамиятга эга бўлмайдими, ахир?

Шу сабабли ҳозирги кунда марксизм-ленинизмга содиқ бўлмоқ учун империализмнинг агрессивлиги тўғрисидаги эски ҳақиқатни такрорлашгина кифоя эмас. Вазифа шуки, инсониятни янги уруш офатидан халос қилмоқ учун тинчлик фойдасига ҳаракат қилаётган янги омиллардан тўлиқ фойдаланиш керак. Догматик позиция — қолоқ позициядир.

Тинчлик фойдасига ҳаракат қилаётган барча омилларга таянувчи ижодий ленинизм ташқи сиёсатининг тўғрилигини ана шу сиёсат эришган муваффақиятлар жуда яхши исбот қилди. Совет ҳукуматининг ташаббус кўрсатиб, сабот-матонат билан олиб бораётган кураши ўз самараларини берди. Халқаро кескинликнинг сезиларлик даражада юмшашига эришилди. «Совуқ уруш» аста-секин йўқолиб бормоқда. Турли социал системаларга мансуб бўлган давлатлар ўртасида амалий муносабатлар, шу жумладан маданий алоқалар ҳам йўлга қўйилмоқда. Халқаро аҳволга доир энг ўткир масалалар, ниҳоят, Ғарб билан Шарқ ўртасида жиддий музокара қилинадиган масалалар бўлиб қолди.

Совет ҳукуматининг тинчлик ва тинч-тотув яшаши учун олиб бораётган актив кураши бизнинг ташқи сиёсатимизга новаторлик, ижодкорлик характерини беради. Бу ҳол жаҳон сиёсатининг энг муҳим масалаларини ошкора равишда қўйишда, принципиал қатъийликни оқилона компромисс қилишга тайёр туриш билан бирга қўшиб олиб боришда намоён бўлмоқда. Бу — халқларнинг кўз ўнгида ошкора намоён бўлаётган чинакам демократик ташқи сиёсатдир.

Буржуа мамлакатларининг давлат арбоблари билан ҳам, жамоатчилик вакиллари билан ҳам шахсий алоқа қилиш Совет ҳукуматининг амалий фаолиятида кенг ривожланди.

Маълумки, Совет давлати бошлиғи Н. С. Хрущевнинг давлат визитлари билан чет мамлакатларга кўп марта борганлиги жуда катта аҳамиятга эга бўлди. Бу визитлар Совет Иттифоқининг бошқа давлатлар билан муносабатларини яхшилаш ва бутун халқаро вазиятни соғломлантириш учун тарихий аҳамиятга эга бўлди. Бу визитлар шу нарсани яна бир марта тасдиқладики, ўртоқ Н. С. Хрушчев бошчилигидаги партиямиз ва Совет ҳукуматимизнинг турли ижтимоий тузумга мансуб давлатлар билан ўтказиб келаётган тинч-тотув яшашдан иборат ленинча сиёсати бирдан-бир тўғри ва ҳаётий сиёсатдир. Никита Сергеевич Хрушчевнинг яхши ниятни кўзда тутган буюк миссия билан Америка Қўшма Штатларига, Ҳиндистон, Индонезия, Бирма, Афғонистон ва Францияга қилган сафарларини халқ оммаси зўр ҳаяжон билан кутиб олганлиги ҳаммамизнинг эсимиздадир.

Халқаро майдонда кучлар нисбатининг ўзгарганлиги, социалистик лагерь куч-қудратининг ўсганлиги, шунингдек янги урушнинг ҳалокатли оқибатлари яққол кўриниб турганлиги — буларнинг ҳаммаси империалистик давлатларнинг ҳукмрон доираларида ҳам ички зиддиятларни туғдиради. Ана шу доираларда тинчликнинг ўжар душманлари билан бир қаторда янги ялпи қирғин воситалари ишлатиладиган урушнинг бемаъни бир иш эканлигини англаб хушёр фикр юритаётган давлат арбоблари ҳам пайдо бўлмоқда.

— Уруш учун вужудга келтирилган янги қурол тинчлик фойдаси учун тазйиқ кўрсата бошлади, — ҳарбий-техника прогрессининг диалектикаси ана шундай. Марксистлар учун бунда ажабланарлик ҳеч нарса йўқ. Марксизм классиклари қуролнинг янги турлари ҳарбий ишда ўзгариш ясабгина қолмай, балки сиёсатга ҳам таъсир кўрсата олишини ҳеч қачон инкор қилган эмаслар. Бу тўғрида, масалан, Энгельс «Анти-Дюринг»да ёзган эди. Ленин эса, Н. К. Крупскаянинг айтишича, «уруш жуда катта вайронгарчилик келтирадиган ва у умуман мумкин бўлмай қоладиган пайт келади» деб башорат қилган эди. Ленин бир инженер билан гаплашганлигини Крупскаяга ҳикоя қилиб берган. Ана шу инженер ҳозирги вақтда шундай ихтиро кун тартибида турибдики, катта армияни узоқ масофадан туриб йўқ қилиб юбориш мумкин бўлади, бу ҳол ҳар қандай урушни мумкин бўлмайдиган бир нарсага айлантириб қўяди, деган. «Ильич, — деб ёзади Крупская, — шу тўғрида жуда завқланиб гапирди. Унинг уруш мумкин бўлмайдиган бир нарса бўлиб қолишини бажонидил истаганлиги кўриниб турибди».

Таъсирли буржуа доиралари ўртасидаги ажралишнинг тинчлик йўлида муваффақиятли кураш олиб бориш учун шубҳасиз аҳамияти бор. Ленин ўша вақтлардаёқ айтган эди ки, биз, буржуа лагерининг масалани ҳарбий йўсинда ҳал қилишга интиладиган намояндалари билан иш кўрамизми, ёки буржуа лагерининг пацифизмга, Ленининг таъбирича, гарчи энг ёмон ва коммунизм нуқтаи назаридан танқидга сира ҳам арзимайдиган пацифизмга интиладиган намояндалари билан иш кўрамизми, бу бизнинг учун барибир эмас» (33-том, 268-бет).

Тинчлик учун курашда эришилган муваффақиятлар олға қараб ҳаракат қилиб бормоқ учун яхши асос вужудга келтиради. Эндиликда асосий вазифа — **қуролсизланишга** эришишдан иборат. Шу нарса жуда характерлики, ҳарбий соҳадаги устунлиги ҳамма томонидан эътироф этилган социалистик давлатимиз ёппасига ва батамом қуролсизланиш тўғрисидаги таклифни илгари сурди ва бу вазифани жаҳон сиёсатининг диққат марказига қўйди.

Шундай бир аҳволни тасаввур қилиб кўринг, ўртоқлар. Башарти мана шу машҳур сунъий йўлдошларнинг, лунникларнинг ва осмонга учирилган бошқа ракеталаримизнинг ҳаммасини Америка учирган бўлсаю, бизнинг мамлакатимиз учирган ракеталар ҳадеб йиқилиб туша берса. Бундай ҳолда Америка ҳукумат маъмурларининг батамом қу-

В. И. Ленин туғилган куннинг 90 йиллигига бағишлаб Москвада ўтказилган тантанали мажлисда ўртоқ О. В. КУУСИНЕННИНГ доклади

ролсизланишни таклиф қилишларига ким ишонар эди? Мен бунга ишонмайман ва сизлар ҳам ишонмайсиз. Ҳеч ким ҳам ишонмаслиги турган гап.

Ўжар империалистлар совет таклифларининг қабул қилинишига йўл қўймаслик учун, албатта, қўлларидан келган ҳамма чораларни кўрадилар. Улар монополистик капиталнинг милитаризациялаш ва зўр бериб қуролланиш сиёсати келтирадиган жуда катта фойдалардан воз кечишни асло истамаётган гуруҳларининг манфаатларини ифода этадилар. Булар — пентагон — Америка ҳарбий бошқармаси раҳбарларидир. Улар янги ҳарбий авантюралар қилишга ҳали ҳам ақлсизларча даъват этмоқдалар. Булар—НАТО корчалонларидир. Улар ўз фаолиятининг бутун маъносини Европанинг тинч далаларини янги қирғин уруши майдонига айлантиришдан иборат деб биладилар. Булар — Ғарбий Германияда ва Японияда бош кўтараётган милитарист, реваншчи кучлардир. Дарҳақиқат, тинчлик ишининг душманлари оз эмас. Улар томонидан бўлаётган хавф-хатарга эътибор бермаслик мумкин эмас. Булар — ашаддий йиртқичлардир. Шунинг учун ҳам халқларнинг хушёрлигини кучайтириш керак.

Урушқоқ империалистларнинг агрессив планларини барбод этмоқ учун уларга қарши курашни кучайтириш зарур. Агрессорларни фақат бир усул билан ҳушларига келтириш мумкин: уларда шу нарса тўғрисида шак-шубҳа қолдирмаслик керакки, агар улар янги урушни бошлаб юборишга журъат этадиган бўлсалар, ҳамма жойда, фронтда ҳам, фронт орқасида ҳам даҳшатли куч уларга қарши кўтарилади, бу куч уларнинг адолатли қасосдан қочиб қутилишларига йўл қўймайди. Бу куч тинчлик душманларига доим шу нарсани эслатиб туриши керак: Мементо мори! — ўлимни эсдан чиқарма! Башарти уруш бошлайдиган бўлсанг, — гитлерчиларнинг бошлиқлари Нюренбергда осилгани каби сен ҳам дорга осиласан! Инсониятга қарши қилинадиган жиноятлар жазосиз қолмайди.

Шундай қилиб, улуғ Ленин идеяларидан илҳомланган партиямизнинг ташқи сиёсий йўли ҳаёт синовидан ўтди ва халқаро миқёсда кенг эътироф этилди. Бу йўл совет халқининг манфаатларига бутунича жавоб бериш билан бирга, айни вақтда изчил интернационализм руҳи билан суғорилган. Бу йўл барча тинчликсевар халқларнинг туб манфаатларини, халқаро ишчилар ҳаракатининг, бутун прогрессив инсониятнинг манфаатларини ифода этади.

Ленининг улуғ идеяларини амалга ошириш асри

Ўртоқлар!

Бизнинг асримиз — йигирманчи аср инсоният тарихида энг муҳим босқичдир. Ленининг улуғ идеялари бу асрда амалга оширилмоқда.

Асримизнинг биринчи ярмида тарихий тараққиёт жуда катта қадамлар билан илгари силжидики, инсониятнинг ўтмиш тарихидаги бирор даврни ҳам у билан таққослаб бўлмайди. Аввало, Улуғ Октябрь социалистик революцияси чор Россиясини ишчи ва деҳқонлар давлатига айлантирди. Шундан кейин социалистик қурилиш кенг қулоч отди. Бунинг натижасида бизнинг бепоён мамлакатимиз социалистик индустрия ва йирик коллектив қишлоқ хўжалиги қарор топган илғор мамлакат даражасига тез кўтарилди. Сўнгра иккинчи жаҳон уруши оқибатларини, яъни Совет Армияси фашистлар Германияси ва унинг иттифоқчиларининг асосий қуролли кучларини тор-мор келтирганлигини олиб кўрайлик. Бу — антифашист коалициянинг тўла ғалаба қозонишини таъминлади. Сўнгра, Европа ва Осиёдаги 13 мамлакат, шу жумладан улуғ Хитой меҳнаткашлари ҳокимиятни қўлга олдилар ва бу мамлакатлар социализм қурилиши йўлига ўтдилар. Бир миллиард кишига яқин аҳолиси бўлган Жаҳон социализм системаси вужудга келди. Сўнгра, Осиё ва Африканинг кўпгина мазлум халқлари, шу жумладан Ҳиндистон ва Индонезиянинг буюк халқлари мустамлакачилик зулмидан озод бўлдилар.

Асримиз биринчи ярмининг энг муҳим жаҳоншумул тарихий якунлари ана шундай! Ана шу буюк силжишлар ленинизм идеяларининг тантанали ҳаракатидан иборат бўлиб, марксча-ленинча фан кашф этган тарихий қонуниятларнинг ғоят тўғри эканлигини исботлайди. Асримиз иккинчи ярмининг тарихи ижтимоий тараққиётнинг асосий қонуниятларидан четга чиқиб кетади, деб фараз қилиш учун ҳеч қандай объектив асослар йўқ.

Марксизм-ленинизм келажакда бўладиган воқеалар тўғрисида қуруқ фол очиш билан шуғулланмайди, албатта. Аммо бу гапдан асримиз иккинчи ярми тарихининг истиқболларини умуман олдиндан кўриб бўлмайди деган маъно келиб чиқмайди. Биз тарихий тараққиётнинг асосий йўналишларини очиқ-равшан кўриб турибмиз.

Биринчидан. Шу нарса тамомила аёнки, совет халқи коммунистик қурилишнинг улуғвор программасини бажариб, тобора катта муваффақиятларга эриша беради. Етти йиллик планнинг улуғвор вазифалари муддатидан илгари бажарилади.

Олтмишинчи йилларнинг охирига келганда Совет Иттифоқи ишлаб чиқариш ҳажми жиҳатидангина эмас, балки аҳоли жон бошига саноат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш соҳасида ҳам, миллий даромаднинг ҳажми ва меҳнат унумдорлиги даражаси жиҳатидан ҳам дунёда биринчи ўринга чиқиб олади. Ўша пайтга келиб бизнинг мамлакатимиз халқнинг моддий фаровонлиги даражаси жиҳатидан ҳам дунёда биринчи ўринни эгаллайди.

Ўша пайтга келиб, бизнинг халқимиз шундай баланд чўққига кўтариладики, тўла коммунизм қуриш яқинлашиб қолади. Ленин илгари сурган ана шу олий мақсадга эришиш учун яна қанча йил талаб қилинажагини ҳали аниқ белгилаганимизча йўқ. Аммо чет эллардаги скептиклардан бирортаси бизнинг қаҳрамон халқимиз 20 асрнинг охиригача коммунистик жамиятни қуришга улгуролмайди, деб ўйлайдиган бўлса, хато қилади. Ҳар бир совет ишчиси унга комил ишонч ва қатъият билан: биз бу топшириқни **ҳам муддатидан илгари** бажарамиз, деб жавоб қайтаради!

Иккинчидан. Совет Иттифоқи билан биргаликда социалистик лагердаги бошқа мамлакатлар ҳам юксалиб боради.

Қардошларча ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам туфайли барча социализм мамлакатлари эндиликда шундай шахдам қадамлар билан ривожланадики, экономистларнинг ҳисобича, социалистик лагерь 1965 йилдаёқ жаҳон саноат маҳсулотининг ярмидан кўпроғини ишлаб чиқаради. Демак, социалистик халқларнинг улуғ оиласи империалистик давлатлар лагери билан иқтисодий мусобақада қатъий устунликка эришадиган ва сўнгра коммунизм сари олға ҳаракат қилиб борадиган пайт тез яқинлашиб келмоқда.

Учинчидан. Асримизнинг иккинчи ярмида, ҳамма аломатларга кўра, мазлум халқлар ва қарам мамлакатлар тамомила озод бўлади.

Осиёдаги миллий озодлик ҳаракати шу асрнинг ўрталарида эришган катта ғалабаларидан кейин миллатларнинг сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан батамом мустақил бўлишлари учун курашда тобора янгидан-янги муваффақиятларга эришади. Африкада яшовчи араб халқларининг кўпчилиги империалист золимларнинг сиртмоғини парчалаб ташлади. Африкада яшовчи негр халқлари ҳам уйғониб, ўзларининг биринчи мустақил давлатларини вужудга келтирдилар. Африкадаги барча мустамлакаларда халқ ҳаракатининг жанговар шиори: «Ҳозирги авлодимиз яшаб турган даврдаёқ мустақилликка эришайлик!» деган шиор ўртага ташланди. Ҳозирги вақтда Африкада янада кучлироқ шиор: «Дарҳол мустақиллик берилсин!» шиори илгари сурилмоқда. Латин Америкасининг расман мустақил деб ҳисобланган, лекин амалда қарам бўлган мамлакатларида ҳам миллий ҳаракат тўлқини кўтарилмоқда.

Империалистлар мазлум халқларнинг миллий озодлик ҳаракатини бўғиб ташлаш учун қўлларидан келган ҳамма ишни қилажакларини назардан қочириш мумкин эмас, албатта. Аммо, улар авваллари ҳам қўлларидан келган ҳамма ишни қилмаганмидилар, ахир? Шунга қарамай, миллий озодлик ҳаракати тобора ўсди ва енгилмас кучга айланди.

Империалистлар маҳаллий сотқин реакционерларнинг ёрдамига таянган олган мамлакатлардагина вақтинча муваффақият қозондилар. Аммо, эрксевар халқлар миллатга хиёнат қилган сотқинларнинг — ажнабий империалистлар шерикларининг ҳукмронлигига узоқ вақт тоқат қила оладилар, деб ўйлаш мумкинми, ахир? Йўқ. Мустамлакачиликнинг умри тугаб қолди.

Тўртинчидан. Халқларнинг бутун дунёда мустаҳкам тинчлик бўлишини таъминлаш учун олиб бораётган буюк кураши йил сайин ўсиб, кучайиб боради.

Ҳозирги куннинг ўзидаёқ кучлар нисбати шундайки, умумий тинчлик ишини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган халқлар ва давлатлар куч жиҳатидан устундир. Аммо энг ашаддий империалистлар даҳшатли ядро урушини бошлаб юбориш билан таҳдид қилмоқдалар. Бу уруш халқларни жуда ваҳшиёна суратда кўплаб қирилишга дучор қилган бўлур эди. Шу сабабли халқлар тинчлик бўлишини мустаҳкам суратда таъминлаш учун курашдан воз кеча олмайдилар Бу — улар учун ҳаёт-мамот масаласидир.

Кейинги вақтларда тинчликни сақлаш ва халқаро кескинликни юмшатиш ишида муваффақиятлар қозонилишига таъсир кўрсатган барча омиллар тобора кенгайиб, кучайиб боради. Инсониятни мудҳиш уруш кулфатларидан халос қилиш учун курашдан иборат ленинча идея барча қитъалардаги жуда кўп халқ оммасининг онгига сингиб кетди ва шу сабабли буюк реал куч бўлиб қолди. Бу куч тўхтовсиз ўсиб боради ва ниҳоят, ҳар қандай ҳарбий агрессияга асло йўл қўймайди.

Тарихий тараққиётнинг тўлиб тошган дарёлари ҳамма тўсиқларни енгиб, ҳозир мана шу томонга оқмоқда.

Ҳозирги капитализм мамлакатларининг перспективаларига келганда, шуни айтиш керакки, биз бу перспективаларга конкрет баҳо беришни ҳам бир айрим капиталистик мамлакатдаги марксист-ленинчиларнинг ўзларига ҳавола қилганимиз яхшироқ. Чунки улар ўз мамлакатларидаги вазиятни яхшироқ биладилар. Ижтимоий тараққиётнинг тарихий материализм фани белгилаб берган асосий қонуниятлари шу мамлакатларда умуман қайси йўлда амал қилаётганлигини ва амал қилажагини бу ерда қайд қилиб ўтишимиз мумкин, холос.

Дуруст, яқинда Марокашдаги апелляция суди компартия иши муносабати билан чиқарган ҳукмида «бизда тарихий материализмга ўрин бўлиши мумкин эмас» деб қарор қилди. Лекин бошқа ҳамма мамлакатлар Марокаш судининг юрисдикциясига дохил бўлмаганлиги учун биз, тарихий ривожланиш қонунлари барибир ўзининг таъсирчан кучини сақлаб қолмоқда, деб бемалол ҳисоблашимиз мумкин.

Энг муҳими шуки, капитализм ижтимоий тузум сифатида ўз умрини яшаб бўлди. Ҳозирги замон капитализми ўзига хос бўлган ва ҳал қилиб бўлмайдиган зиддиятлар кескинлашиб кетганлиги сабабли, ўзининг ҳаётий кучларини тобора кўпроқ йўқотмоқда. Ҳозирги замон капитализми пишиб ўтиб кетган ва чириб бораётган капитализмдир. Маълумки, ҳатто, карам ҳам пишиб етилганидан кейин даладан узиб олинмаса, чирий бошлайди. Капитализм бундан баттарроқдир.

Ғарб мамлакатларида капиталистик эксплуататорлик тузуми нисбатан кучга тўлган вақтида, яъни ўтган асрнинг иккинчи ярмида, у, давлатнинг катта ёрдамига муҳтож эмас эди. Ўша вақтда капиталистлар, давлат фақат «тунги қоровул» ролинигина бажариши ва иқтисодий турмушнинг боришига аралашмаслиги лозим, деб айтар эдилар. Энди эса, аҳвол бутунлай бошқача. Монополистик капитализм ҳукмрон бўлиб турган мамлакатларнинг бирортасида ҳам у кўп сонли доимий армиянинг ёрдамисиз кун кўролмайди, бу армиянинг қурол-яроғ зўр бериб кўпайтирилмоқда. Эндиликда давлатнинг қудрати капиталистик монополиялар хўжалигига ҳам бевосита хизмат қилдирилмоқда. Давлат заказлари, ёрдам пуллари ва гарантиялар бўлмаса, бу монополиялар яшай олмас эди, уларнинг чет мамлакатлардаги манфаатларини давлат қўллаб-қувватлаётганлиги тўғрисида гапириб ўтирмаса ҳам бўлади. Лекин мана шуларнинг ҳаммасига қарамай, ҳозирги замон капитализми ўзининг ишлаб чиқариш қувватларидан тўла фойдаланишга қодир эмас, илгари вақтларга қараганда, тез-тез такрорланаётган кризис изтиробларидан қутула олмаётир. Демак, капитализмнинг ҳаётий қобилияти тугаб бормоқда.

Қулдорлик тузуми даврида ўз қулларини боқолмай қолган хўжайинни яроқсиз ва манфур хўжайин деб ҳисоблар эдилар. Лекин ҳозирги замон капитализми ўзининг миллион-миллион ишчиларига бир қанча йиллардан бери иш топиб беролмаётир, ваҳоланки, бу ишчиларнинг яшаш учун ёлланиб ишлашдан бошқа манбалари йўқ. Ишлаб турган ишчиларнинг аҳволи ҳам ёмонлашмоқда. Кўпчилик фермерлар ва зиёлиларнинг турмуши тобора қийинлашмоқда. Халқ орасида норозилик ва ғазаб ўсиб бормоқда.

Бундай ҳолатда, Америкадаги баъзи сенаторларнинг фикрича, энг даҳшатли нарса шуки, капитализм асорати остида эзилиб ётган одамлар Совет Иттифоқида халқнинг турмуш даражаси ўсиб бораётганлиги ҳақидаги ҳақиқатни билиб олмоқдалар. Ҳаммага маълум сенатор Хэмфри бу хусусда яқинда қуйидагиларни ёзди: «Бутун дунёда жуда кўп одамлар ярим оч яшамоқда. Ҳатто, Қўшма Штатларнинг ўзида ҳам ишсизлик ва чинакам кулфатнинг катта манбалари бор... Шунинг учун ҳам камбағаллик учун муқаддас ҳуқуқ (!) йўқлигини англаш пайдо бўлганлиги билан бир қаторда, камбағалчилик давом қилиб келаётган ҳамма жойда, жаҳоннинг ҳамма ерида одамлар Россияга кўз тикишлари мумкин. Американинг вайрона иморатларида, Африка саванналарида, Ғарбий Виргиниянинг кўмир шахталаридаги камбағалчилик умидсизлик ва кўпинча зўравонлик келтириб чиқармоқда».

Сенатор Хэмфри бунга илова қилиб айтдики, муҳтож омманинг муқаррар ўсиб бораётган ғазаби «бутун жамиятни ағдариб ташламоқ учун зўр куч бўлиб уюшиб чиқиш шаклида» намоён бўлиши мумкин. Лекин бу ерда жаноб сенатор хавфни бироз лоф қилиб юборган, албатта, чунки маълумки, ҳатто, халқ оммасининг энг ғазабли революцион чиқишлари ҳам бутун жамиятни ағдариб ташлашга қаратилмайди, — бундай қилиш мумкин эмас, — балки бу чиқишлар ҳукмрон **синфни** ва тегишли ижтимоий **тузумни** ағдаришга қаратилади, холос.

АҚШдаги ҳукмрон синфнинг бошқа кўп намояндалари Америка сиёсати учун халоскор **идея** топишни барала талаб қилмоқдалар. Ҳатто, марҳум Жон Фостер Даллес ўз вақтида бу ҳақда кўп гапирган ва ёзган эди. Масалан, у, 1952 йилдаёқ «Лайф» журналида бундай деб ёзган эди: «Шу нарсанинг ўзи тақдирнинг тақозоси бўлиб қолмоқдаки, маънавий нарсаларнинг ҳаммасини ҳурматлаш керак, деб шуқадар мағрурона жар солиб келган бўлишимизга қарамай, биз ўзимиз моддий мудофаага таянмоқдамиз, ваҳоланки, ўз маслагига астойдил ишонган материалистлар социал идеялар ёрдами билан муваффақиятли кураш олиб бормоқдалар ва ҳамма жойда инсониятни уйғотмоқдалар... Биз **динамикали** бўлишимиз лозим, биз **идеялардан** қурол тариқасида фойдаланишимиз лозим!».

У, Даллес давлат секретари мансабида турган вақтда «динамикали» бўлишга зўр бериб уринди ва идеология кураши олиб боришга бир миллиарддан зиёд доллар сарфлади. Лекин фойда чиқмади. Бирорта ҳам жозибали идея топмади. АҚШда Даллесдан сўнг бошқа донишмандлар Америка сиёсатининг ғоявий қашшоқлигидан очиқдан-очиқ нолишни давом эттирмоқдалар ва уларнинг бундай нолишлари учун ҳам асос бор. АҚШда ғоя қаҳатчилиги тоқат қилиб бўлмайдиган даражага етди. Шу сабабли, баъзан менинг хаёлимга бир фикр келади: Америка раҳбарлари биздан ғоявий ёрдам сўрасалар бўлмасмикин? Биз, совет кишилари, муҳтожликни кўрганимизда зиқналик қилмаймиз.

Бизда эса, ажойиб идеяларнинг битмас-туганмас бойлиги бор, бу идеялар Америка учун ҳам етиб ортади. Масалан, иқтисодий кризисларни ҳам, сиёсий кризисларни ҳам батамом тугатишдек порлоқ идеяни олиб қаранг! Ишсизликни тугатиш идеяси-чи! Иш ҳақини камайтирмай туриб, иш кунини қисқартиш идеясини айтмайсизми! Халқ оммасининг қашшоқлигини тугатиш идеясини олиб кўринг! Мана шуларнинг ҳаммаси практикада синалган жуда таъсирчан идеялардир. Сўнгра, тинчликни таъминлаш, ҳамма мамлакатларнинг тинч-тотув яшашини ва ҳамкорлик қилишини таъминлаш идеяси! Барча эзилган миллатларнинг мустақиллигини ва тенг ҳуқуқлилигини таъминлаш идеяси» Ҳар бир мамлакатда умумхалқ демократияси ва эркинлигини расмий равишдагина эмас, шу билан бирга, амалий равишда ҳам таъминлаш идеяси!

Хўш, бундай идеялар Қўшма Штатларнинг ҳозирги сиёсатида қўлланиш учун нега тўғри келмайди? Бутун гап шундаки, мамлакатнинг ҳукмрон доиралари бу идеяларни амалга ошириш учун сўзда эмас, балки амалда ишга киришганлари тақдирдагина, бу гўзал идеялар жозибадор кучга эга бўлиб қолади. Лекин капиталистик монополиялар бундай қилишни сира истамайдилар. Шу сабабли, уларнинг сўзлари билан ишлари ўртасида жуда катта зиддият пайдо бўлмоқда, бундай шароитда эса, эълон қилинган идеяларнинг ҳеч қандай нафи бўлмайди, албатта. Буржуа ҳукуматларининг ожизлиги ҳам мана шундадир. Улар, масалан, ўзларининг тинчликсеварликларини кўз-кўз қилмоқдалар. Бироқ, амалда зўр бериб қуролланишни ва агрессив ҳарбий блоклар тузишни авж олдирмоқдалар; ўз мамлакатларидаги режимни демократия ва эркинлик режими, деб мақтамоқдалар, лекин амалда бу режим асосан монополистик буржуазия учунгина демократия бўлиб қолмоқда ва жамиятдаги текинхўрлар учунгина эркинлик бўлиб қолмоқда. Улар тинчлик, демократия ва эркинлик тўғрисидаги ўз шиорларининг бутун мазмунини халқ оммасининг кўзи олдида шунинг учун ҳам ўзлари пучга чиқариб қўйдилар.

Рост, ҳозирги замон капитализмининг перспективалари аянчли. Монополистик капиталнинг энг ўнг намояндалари ўзлари ҳимоя қилаётган ижтимоий тузумнинг тиргаклари лиқиллаб қолганлигини, ўзлари ўтказаётган сиёсатнинг ғоявий ожизлигини англаб, ўз мамлакатларида реакцион синфий зўравонлик методларини қўлланишни тобора кўпроқ талаб қилмоқдалар. Лекин тарихий тажриба қуролли кучга таянувчи реакцион ҳокимият ўзининг яшаш қобилиятини тамомлаган режимни сақлаб қолишни гарантиялай олмаслигини неча марталаб кўрсатиб берди. Бундай ҳокимият омонсиз бўладию, лекин мустаҳкам ҳокимият бўлмайди. Масалан, рус чоризми 1917 йилнинг бошида кўп миллионли армия ва жандармериянинг кучига таянди. Юзаки қараган кишига ўша вақтда самодержавие ўз қудратининг энг юқори чўққисида турган режим бўлиб кўриниши мумкин эди. Лекин орадан бир неча ҳафта ўтгач, подшонинг тахти қалтираб, зилзила вақтида ағдарилиб тушган товуқ катаги каби қулади.

Азиз ўртоқлар!

Бизлар, Ленининг ҳамма шогирдлари ва издошлари инсоният тарихидаги энг катта бурилиш даврида яшаш ва ишлашга муяссар бўлганлигимизни англаб руҳланмоқдамиз. Йигирманчи аср Ленин идеялари турмушга оширилаётган асрдир, бу бизнинг улуғ асримиздир.

Тарихий тараққиёт қонунлари ҳар қачонгидан кўра ҳам зўр куч билан амал қилаётганлигини кўриб турибмиз. Лекин биз шуни ҳам биламизки, тарих ўз ишини стихияли равишда бажармайди, балки жонли кишиларнинг забардаст қўли ва ақли билан бажаради. Бизнинг улуғ бахтимиз, барча прогрессив кишиларнинг бахти ҳам шундаки, Ленининг юксак идеяларини амалга ошириш учун зўр бериб меҳнат қилмоқдамиз ва тинмай курашмоқдамиз.

Яшасин Ленининг улуғ иши!

Яшасин Ленин яратган шонли Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

Яшасин тинчлик ва халқлар дўстлиги!

(Ўртоқ О. В. Куусинен доклади гулдурос, давомли қарсаклар билан неча марталаб бўлиниб турди).

ЁШ ЛЕНИНЧИЛАР ЎҚИШ ВА МЕҲНАТ СОҲАСИДАГИ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ ҲАҚИДА ВАТАНГА РАПОРТ БЕРДИЛАР

22 апрель эрталаб Ўзбекистон пойтахти кўчаларини пионер ва ўқувчиларнинг колонналари тўлдирдилар. Ёш ленинчилар байрамдагидай кийиниб, шодлик билан қўшиқлар айтишиб, шахдам қадамлар билан Ленин номли майдонга — традицион байрамлар ва намойишлар ўтказиладиган жойга томон йўл олдилар.

Минбарда Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Қ. М. Муртазаев, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари М. И. Иброҳимов, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси Х. А. Маърупов, Ўзбекистон ЛКСМ Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари М. Е. Барков, кекса большевиклар В. С. Заборский, Г. Е. Нагаев, А. П. Козлов турибдилар.

Парад бошланади. Тошкент мактабларининг ўқувчилари, Суворов мактабида тарбияланувчилар минбар ёнидан ўтадилар. Ёш ленинчилар В. И. Ленин туғилган куннинг 90 йиллиги муносабати билан ўқишда ва меҳнатда эришган шонли муваффақиятлари ҳақида рапорт бердилар.

В. И. Ленин туғилган куннинг 90 йиллигига бағишланган парадда 50 минг бола қатнашди.

Сўнгра В. И. Ленин номли майдонда ва унинг атрофидаги кўчаларда катта сайл бўлди. (ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ — ИВАНОВА
МУСОБАҚАДОШЛАР ТОШКЕНТДА

Коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорларининг область слетида қатнашиш учун Ивановодан Тошкентга мусобақадош дўстлар келди. Варенцов номли фабриканинг донгдор йигирувчиси, коммунистик меҳнат зарбдорлари В. Н. Смирнова, «Красная талка» фабрикасининг коммунистик меҳнат бригадаси раҳбари Н. Ф. Расомахина ва бинокорлар касаба союзи область комитетининг раиси Г. П. Юдин ўртоқлардан иборат бу делегация Тошкент тўқимачилари ҳузурида, пиллакашлик фабрикасида, Охунбобоев номидаги пахта заводида бўлдилар. Мусобақадошлар республикамиз пойтахтининг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар, пахта далаларининг меҳнаткашлари ҳузурига бордилар.

ЛЕНИН МУКОФОТИНИНГ ЛАУРЕАТЛАРИ

☆

Фан ва техника соҳасидаги Ленин мукофотлари комитети **қарор қилди:**

I

Фан соҳасидаги энг катта асарлар учун 1960 йилги Ленин мукофотлари қуйидагиларга берилсин:

1. СССР Фанлар академиясининг П. Н. Лебедев номидаги физика институти ходимлари, СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси Сергей Николаевич **Верновга**, физика-математика фанлари доктори Александр Евгеньевич **Чудаковга**, СССР Фанлар академиясининг Ер магнетизми, ионосфера ва радио тўлқинларининг ёйилиши институти директори Николай Васильевич **Пушковга**, ўша институтнинг магнит лабораторияси бошлиғи Шмай Шлемович **Долгиновга** — Ернинг ташқи радиация доирасини кашф этганликлари ва тадқиқ қилганликлари ҳамда Ер билан Ойнинг магнит майдонини тадқиқ қилганликлари учун.

2. СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Атом энергиясидан фойдаланиш Бош бошқармасига қарашли Физика институтининг илмий ходимлари, Украина ССР Фанлар академиясининг академиги Александр Ильич **Лейпунскийга**, физика-математика фанлари доктори Олег Дмитриевич **Казачковскийга**, физика-математика фанлари доктори Игорь Ильич **Бондаренкога**, физика-математика фанлари кандидати Лев Николаевич **Усачовга** — тез ҳаракат қиладиган нейтронларда ядро реакторлари физикаси соҳасидаги илмий тадқиқотлар учун.

3. Академик Владимир Александрович **Фокка** — Майдоннинг квант назариясига доир тадқиқотлар учун, бу тадқиқотлар 1957 йилда эълон қилинган «Майдоннинг квант назариясига доир ишлар» номли монографияда баён этилган.

4. Николай Гурьевич **Четаевга**— ҳаракатнинг барқарорлиги ва аналитик механикага доир асарлар учун, бу асарлар 1952 — 58 йилларда эълон қилинган.

5. Биология фанлари доктори Анатолий Евсеевич **Криссга** —«Денгиз микробиологияси (чуқур сувлик)» деган илмий асар учун. Бу асар 1959 йилда эълон қилинган.

6. Медицина фанлари докторлари Александр Александрович **Вишневский**, Петр Андреевич **Куприянов**, Евгений Николаевич **Мешалкин** ва Борис Васильевич **Петровскийларга** — юрак ва йўғон қон томирларида операция қилишнинг янги усулларини ишлаб чиққанликлари учун.

7. Москвадаги Н. Э. Бауман номидаги Олий техника ўқув юртининг ўқитувчилари, профессор Сергей Дмитриевич **Пономарев**, доцент Вадим Львович **Бидерман**, доцент Константин Константинович **Лихарев**, профессор Николай Николаевич **Малинин**, профессор Всеволод Иванович **Феодосьевларга**, Москва полиграфия институтининг ўқитувчиси, доцент Владимир Михайлович **Макушинга** — «Машинасозликдаги пишиқлик расчетлари» деган илмий асар учун, уч томлик бу асар 1956—59 йилларда эълон қилинган.

8. Техника фанлари доктори Яков Залманович **Ципкинга** — импульс ва релели автоматик системалар назариясига доир ишлари учун, бу ишлар 1951—58 йилларда эълон қилинган «Импульсли занжирлардаги ўткинчи ва барқарор процесслар», «Автоматик созлашдаги релели системаларнинг назарияси», «Импульсли системалар назарияси» номли монографияларда баён этилган.

II

Техника соҳасидаги энг катта асарлар учун 1960 йилги Ленин мукофотлари қуйидагиларга берилсин:

1. СССР Фанлар академиясининг И. В. Курчатов номидаги атом энергияси институти назарий секторининг бошлиғи Савелий Моисеевич **Фейнбергга**, ўша институтнинг илмий ходимлари Владимир Владимирович **Гончаров**, Георгий Алексеевич **Столяров** ва Тарас Николаевич **Зубаревларга**, СССР Фанлар академияси Назарий ва экспериментал физика институти секторининг бош инженери Петр Иванович **Христенкога**, илмий-тадқиқот институтининг ходимлари Валентин Федорович **Козлов** ва Олег Иванович **Любимцевларга** — тадқиқот учун ВВР — 2, ВВР—С ва ИРТ сув-сувли реакторлар комплексини яратганликлари учун.

2. СССР Министрлар Совети Авиация техникаси Давлат комитетининг Генерал конструктори, ишлар раҳбари Сергей Владимирович **Ильюшинга**, СССР Министрлар Совети Авиация техникаси Давлат комитетининг Бош конструктори Александр Георгиевич **Ивченкога**, синовчи учувчи Владимир Константинович **Коккинакига**, етакчи конструкторлар Валерий Африканович **Борог**, Виктор Михайлович **Германов**, Алексей Николаевич **Зленко**, Анатолий Яковлевич **Левин**, Владимир Алексеевич **Лотарев**, Анатолий Константинович **Пантелеев**, Евгений Иванович **Санков**, Виктор Николаевич **Семенов**, Алексей Илларионович **Шведченколарга** ИЛ—18 пассажир самолётини ишлаб чиққанликлари ва яратганликлари учун.

3. Днепропетровскдаги Петровский номли металлургия заводининг ходимлари, директор Илья Иванович **Коробовга**, домна лабораториясининг бошлиғи Василий Иванович **Сурововга**, Украина ССР Фанлар академияси Қора металлургия институтининг директори Зот Ильич **Некрасовга**, ўша институтнинг старший илмий ходими Николай Иванович **Красавцевга**, Дзержинский номидаги Днепр металлургия заводи ходимлари, директор Георгий Григорьевич **Орешкинга**, домна цехининг бошлиғи Анатолий Николаевич **Чечурога**, Серго Оржоникидзе номли «Запорожсталь» металлургия заводининг ходимлари, директор Лев Дмитриевич **Юпкога**, домна цехининг бошлиғи Борис Лазаревич **Таврогга**, Сталин номидаги Сталино металлургия заводининг ходимлари, директори Иван Михайлович **Ектовга**, домна цехининг бошлиғи Георгий Алексеевич **Паневга** — домна ишлаб чиқаришида табиий газни жорий қилганликлари учун.

4. Ишлар раҳбари Алексей Васильевич **Улитовскийга**, РСФСР Қурилиш министрлигининг «Севзапмонтажавтоматика» трести Лойиҳа—конструкторлик бюросининг старший инженери Николай Матвеевич **Аверинга**, илмий-тадқиқот институтининг илмий ходими Вениамин Георгиевич **Красиньковга** — ингичка ва жуда ингичка металл қилларни бевосита суюқ фазадан ҳосил қилиш методини ишлаб чиққанликлари учун.

5. Геология-минералогия фанлари доктори Абдулҳамид Абдулатифович **Бакировга**, СССР Геология ва ер ости бойликларини қўриқлаш министрлигининг нефть ва газ бўлими бош геологи Петр Николаевич **Еникеевга**, Сергей Иванович **Ильинга**, Бутуниттифоқ Табиий газ илмий тадқиқот институтининг Ўзбекистон филиали директори Евгений Владимирович **Кудряшовга**, бош геолог Леонид Григорьевич **Жуковскийга**, контора бош геологи Константин Ахилесович **Сотириадига**, партия бошлиғи Василий Иванович **Черновга** — «Узбекнефте газразведка» трестининг ходимларига — СССРда энг катта Газли табиий газ манбаини топганликлари ва разведка қилганликлари учун.

6. Белая Церковь тажриба-селекция станциясининг қанд лавлаги селекцияси бўлими мудири Ольга Кирилловна **Коломиецга**, Украина Қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг старший илмий ходими Мария Григорьевна **Бордоносга**, Бутуниттифоқ қанд лавлаги илмий-тадқиқот институтининг директори Иван Феоктистович **Бузановга**, ўша институтнинг старший илмий ходими Владимир Павлович **Зосимовичга**, илмий ходим Григорий Семенович **Моканга**, қанд лавлаги селекцияси бўлимининг мудири Александр Васильевич **Поповга**— Ялтушковский селекция пунктининг ходимларига — бир уруғли мевали қанд лавлагининг янги формасини вужудга келтирганликлари ва навларини етиштирганликлари учун.

СССРда энг катта Газли табиий газ манбаини топганликлари ва разведка қилганликлари учун Бутуниттифоқ Табиий газ илмий-тадқиқот институтининг Ўзбекистон филиали директори Евгений Владимирович Кудряшов, бош геолог Леонид Григорьевич Жуковский, контора бош геологи Константин Ахилесович Сотириади, партия бошлиғи Василий Иванович Черновга Ленин мукофотлари берилди. Суратда: (юқоридан пастга) Е. В. Кудряшов, Л. Г. Жуковский, К. А. Сотириади ва В. И. Чернов ўртоқлар.

А. Горокрик фотолари, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

„Узбексельмаш“ заводининг мастери М. Исроилов, токарь Т. Михалев ва М. Степанченколарнинг ташаббуслари тўғрисида

«Узбексельмаш» заводининг мастери Мирмаҳмуд Исроилов, токарь Т. Михалев ва М. Степанченко ўртоқлар якка тартибда шогирд тайёрлаш юзасидан давлат томонидан бериладиган пул мукофотини олишни рад этдилар ва шу масала бўйича республикадаги ишлаб чиқариш ҳамда транспорт корхоналарининг барча ишчиларига, зарбдор ва коммунистик меҳнат бригадалари аъзоларига қарата Очиқ хат ёзиб, қимматли ташаббус кўрсатдилар.

Исроилов, Михалев ва Степанченко ўртоқлар бошлаган ташаббусни оммалаштириш мақсадида мазкур хатни ўз саҳифасида эълон этиб «Ўзбекистони сурх» газета редакцияси тўғри иш қилди.

Халқ хўжалиги учун қўшимча маблағ бўлишини таъмин этадиган бу янги ватанпарварлик ташаббусининг катта аҳамиятга эга эканлигини эътиборга олиб, Ўзбекистон КП Марказий Комитети ҚАРОР ҚИЛДИ:

«Узбексельмаш» заводининг мастери М. Исроилов, токарь Т. Михалев ва М. Степанченко ўртоқларнинг ёш ишчиларни бепул (текинга) ўқитиш юзасидан кўрсатган қимматли ташаббуслари маъқуллансин.

Бу ижобий ташаббусни саноат, транспорт корхоналари ва қурилишларда кенг ёйиш область, шаҳар ва район партия комитетларига, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети, Халқ хўжалиги кенгашлари, саноат, транспорт корхоналари ва қурилиш ташкилотларининг партия, касаба союз ва комсомол органларига топширилсин.

Меҳнаткашларнинг янги ватанпарварлик ташаббусларини ўрганиб, уни кенг кўламда оммалаштириш республика газета редакцияларига таклиф этилсин.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ ЧИГИТ ЭКИШ ПЛАНИНИ БАЖАРДИ

Тошкент областининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми (1959 йил) қарорларини амалга ошира бориб, меҳнаткашларнинг доҳийси, Коммунистик партия ва Совет давлатининг ташкилотчиси Владимир Ильич Лениннинг туғилганига 90 йил тўлган тарихий кун шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаб, 22 апрелда чигит экиш планини бажардилар. Ер ўз вақтида шудгор қилиб қўйилганлиги туфайли экиш ўтган йилдагига қараганда анча қисқа вақт ичида ва юқори сифатли қилиб ўтказилди.

Область колхоз ва совхозлари ўртоқ Никита Сергеевич Хрущевнинг Ўзбекистон Компартияси XV съездида пахтачиликдаги ишларни комплекс механизациялашни тезда тугаллаш тўғрисидаги кўрсатмасини бажара бориб, 139,5 минг гектар ёки умумий майдоннинг 68,3 процентига режа сими тортиб, квадрат-уялаб чигит экдилар ва бу соҳадаги планни ортиғи билан бажардилар.

Бу йил 934 та комплекс механизациялаштирилган бригада мўл ҳосил учун курашмоқда, улар меҳнат унумдорлигини ошириш, ҳар бир центнер пахта етиштиришга сарф бўладиган материал ва пул харажатларини камайтириш ва пахтанинг таннархини арзонлаштириш соҳасида янги ютуқларни қўлга киритиш учун ҳаракат қилмоқдалар.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Ғанишер Юнусов, Турсуной Охунова ва Валентин Тюпко ўртоқлар бошлиқ комплекс механизациялаштирилган бригадалар чигит экишни тез ва сифатли ўтказдилар, квадрат-уялаб чигит экишда уяларга белгиланган миқдорда чигит ташлайдиган сеялкалардан кенг фойдаландилар.

Барча колхоз ва совхозларда 185 минг гектар ердаги ғўза икки томонлама ишланади. Шундан 155 минг гектар ердаги ғўза кетмон ишлатилмасдан парвариш қилинади. Бу майдонларда ҳозирданоқ машина теримига тайёргарлик ишлари қизитиб юборилди. Пахта териш машиналари ремонт қилинмоқда. Машиналар билан кам деганда 140 минг тонна пахта терилади.

Ҳозирги кунда колхозчилар ва совхоз ишчилари барча майдонда чигитни текис ундириб олиб, ғўза қатор ораларини узунасига ва кўндалангига ишлов беришга киришмоқдалар. Хўжалик раҳбарлари, агрономлар, механизаторлар ва барча пахтакорлар ғўзанинг биринчи цикл парваришини 10—15 майдан кечиктирилмасдан тугаллаш учун бутун куч ва ғайратларини сарф қиладилар. Чигит экишни юксак агротехника савиясида ўтказилишида Ўзбекситон қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг олимлари, академия институтлари ва бошқа илмий-текширув муассасалар пахтакорларга катта ёрдам бердилар.

Областнинг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети 1 Май чақириқларига жавобан ўзларининг социалистик мажбуриятларини бажара бориб, давлатга гўшт сотиш ярим йиллик планини муддатидан илгари 144 процент бажарилишини таъминладилар. Давлатга ўтган йилнинг шу вақтидагига қараганда 7 минг тонна кўп гўшт сотилди.

Шунингдек давлатга сут ва тухум сотиш квартал планлари ҳам бирмунча ошириб бажарилди. Давлатга ўтган йилнинг шу вақтдагига қараганда 4170 тонна сут ва 4 миллион дона кўп тухум сотилди.

Тошкентда В. И. Ленин туғилган куннинг 90 йиллигига бағишланган тантанали мажлис

Тошкентнинг кўча ва майдонлари қизил байроқлар билан безатилган. Ўзбекистон пойтахти Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 90 йиллигини сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати ғоят ўсган вазиятда шодиёна нишонламоқда.

22 апрелда ана шу шонли кунга бағишланган тантанали мажлисда қатнашиш учун шаҳар меҳнаткашларининг ва маҳаллий гарнизон ҳарбий қисмларининг юзлаб вакиллари Навоий номидаги опера ва балет театрига келдилар.

Мажлисни Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Қ. Муртазаев очади. ССР Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР давлат гимнларининг улугвор садолари янграйди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюросининг аъзолари М. А. Абдураззоқов, О. А. Алимов, Г. А. Габриельянц, Р. Ғ. Ғуломов, Г. Ф. Наймушин, З. Р. Раҳимбобоева, Ш. Р. Рашидов, А. Н. Рудин, Ф. Е. Титов, И. И. Федюнинский, Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюросининг аъзолигига кандидат И. П. Бурмистров ва саноат ишлаб чиқариши новаторлари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари, кекса большевиклар ва бошқалар президиумдан жой оладилар.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев бошчилигида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Президиуми гулдурос қарсаклар билан мажлиснинг фахрий президиумига сайланади.

В. И. Ленин туғилган куннинг 90 йиллиги тўғрисида доклад қилиш учун Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг иккинчи секретари Ф. Е. Титовга сўз берилади.

Докладчи Владимир Ильич Лениннинг партия ва халқ олдидаги ғоят катта хизматлари ҳақида гапиради. Ишчилар синфи иши учун оташин курашчи бўлган Ильичнинг сўнмас образи, унинг меҳнаткаш халққа бўлган буюк муҳаббати, чуқур партиявийлиги, қаттиқ принципиаллиги, кристаллдек поклиги, ажойиб соддалиги ва камтарлиги меҳнаткашларга фидокорона хизмат қилишнинг ёрқин намунаси бўлиб, бутун илғор инсониятнинг қалбида ва ақлида абадий яшамоқда ва яшайди, тинчлик ва социализм учун, яхшироқ келажак учун, эркин ва бахтиёр ҳаёт учун, меҳнаткашларнинг қардошлиги учун, коммунизм учун ҳормай-толмай кураш олиб боришга даъват этмоқда.

В. И. Ленин кўрсатган йўлдан бориб, марксизм-ленинизм таълимотини ижодий тарзда ривожлантириб ва турмушга татбиқ қилиб, совет халқи Коммунистик партия раҳбарлигида янгидан-янги оламшумул-тарихий ғалабаларни қўлга киритмоқда. КПСС XX съездидан кейин ўтган йиллар Совет давлатининг энг муҳим даврларидан бири бўлди. Ўша вақтда партиямиз, унинг атоқли ташкилотчи ва содиқ ленинчи Никита Сергеевич Хрушчев бошлиқ ленинчи Марказий Комитети фаолиятининг ижодий характери зўр куч билан намоён бўлди.

Коммунистик қурилиш практикаси партиямизга марксизм-ленинизм таълимотини социализмнинг ўсиб коммунизмга ўтиши ҳақида, коммунизмнинг моддий техника базасини вужудга келтириш, социалистик демократияни ривожлантириш, жаҳон социализм системаси ривожланишининг қонуниятлари ҳақидаги, ижтимоий тузилишлари турлича бўлган давлатларнинг тинч тотув яшаши ҳақидаги янги идеялар ва қоидалар билан бойитиш имкониятини берди. Партия, КПСС Марказий Комитети амалга оширган тадбирлар ишчилар синфи билан колхозчи деҳқонларнинг бузилмас иттифоқини янада мустаҳкамлади. СССР халқларининг қардошларча дўстлиги абадий бузилмас бўлиб қолди. Яшнаётган, тенг ҳуқуқли ўн беш иттифоқчи республиканинг маҳкам ҳамкорлиги Коммунистик партиянинг ленинча миллий сиёсати, социалистик интернационализм принциплари тантана қилганини исботловчи ёрқин далилдир.

Коммунистик партия ленинча миллий сиёсатни оғишмай амалга ошира бориб, мамлакатнинг ўтмишда мазлум бўлган халқларга ў[illegible] миллий давлатини барпо этишда, иқтисодий ва маданий қолоқликларини тарихан қисқа муддат ичида тугатишда ёрдам берди. Бу ҳол ҳар бир иттифоқчи республика, шу жумладан Совет Ўзбекистони экономикаси ва маданиятининг равнақи мисолида яққол кўриниб турибди.

Ленин туғилган куннинг тўқсон йиллиги, дейди докладчи, мамлакатимиз, коммунистик жамият қурилиши кенг авж олдирилган даврни нишонлайдиган улуғвор етти йилликнинг иккинчи йилига қадам қўйган шароитда нишонланмоқда.

Ўзбекистон меҳнаткашлари бу курашга муносиб ҳисса қўшмоқдалар, улар ўз зиммаларига олган юксак социалистик мажбуриятларини ишдаги муваффақиятлари билан мустаҳкамламоқдалар. Ишлаб чиқарилаётган саноат маҳсулотининг ҳажми тобора ўсмоқда. Бу йил республика 3.170 минг тонна пахта етиштириш ва давлатга сотиш мажбуриятини олди. Партиянинг оталарча ғамхўрлигидан илҳомланган қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари кўкламги экишни уюшқоқлик билан, энг қисқа муддат ичида ва агротехника жиҳатидан юксак даражада ўтказиш, жамоат чорва моллари сонининг кўпайишини ва чорвачилик маҳсулдорлигининг ўсишини таъминлаш учун, колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришининг барча тармоқларида янги юксалишга эришиш учун ҳозирги вақтда бутун кучларини сарф қилмоқдалар. Омманинг қудратли меҳнат ғайратига бошчилик қилиш, олинган мажбуриятларнинг ҳар бир корхона, цех ва участка, ҳар бир совхоз, колхоз ва бригада томонидан бажарилишига эришиш— республикамиз партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг муқаддас бурчидир.

Ф. Е. Титов докладни тамомлаб, бундай деди:

— Бизнинг халқимиз ўз партиясига чексиз ишонади ва унинг кетидан боради, чунки партиянинг халқ манфаатларидан бошқа манфаатлари йўқ эканлигини жуда яхши билади. Партия Ленин йўлидан бораётганлиги учун ҳам халқ унинг кетидан бормоқда. Партия ленинизмга содиқ бўлганлиги туфайли, ўз сафларининг жипслиги ва бирлиги, халқнинг битмас-туганмас кучларига қатъий ишончи туфайли ғалаба қилиб келди ва ғалаба қилмоқда. Ленин — партия — халқ — бир бутундир. Бизнинг кучимиз, ҳамма ғалабаларимизнинг гарови ана шу буюк бирликдадир.

Докладчининг шонли Совет Иттифоқи Коммунистик партияси — халқимиз барча ғалабаларининг илҳомчиси ва ташкилотчиси шарафига айтган табрик сўзларини мажлис қатнашчилари давомли қарсаклар билан кутиб оладилар.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига табрик хати юбориш тўғрисида ғоят баланд руҳ билан қарор қабул қилинади.

Мажлис ёпиқ деб эълон қилинади. Зал гумбазлари остида партия гимни «Интернационал» садолари тантанали янграйди.

Тантанали мажлис қатнашчилари учун катта концерт қўйиб берилди. (ЎзТАГ).

АДАБИЁТ. ЖУРНАЛИСТИКА ВА ПУБЛИЦИСТИКА ҲАМДА САНЪАТ СОҲАЛАРИДАГИ ЛЕНИН МУКОФОТИ ЛАУРЕАТЛАРИ

Коммунистик партия, бутун совет халқи ва улар билан бирга бутун илғор инсоният буюк кунни — улуғ Ленин туғилган куннинг 90 йиллигини кенг нишонламоқдалар. Маънавий маданиятни ривожлантиришда, маданий революция улуғ планини амалга оширишда совет халқи эришган ҳамма муваффақиятлар В. И. Ленин номи билан боғланган. Адабиёт ва санъат, фан ва техника соҳаларида эришилган зўр муваффақиятларни Владимир Ильич туғилган кунда Ленин мукофотлари билан нишонлаш бизнинг мамлакатимизда традиция бўлиб қолди.

Мана бугун ҳам, меҳнаткашларнинг улуғ йўлбошчиси туғилган куннинг 90 йиллиги кунида ҳам Ленин мукофоти лауреатларининг рўйхатлари эълон қилинди. Бу юксак унвонга сазовор бўлганлар орасида атоқли ёзувчилар, журналистлар, композиторларнинг, совет кино санъати арбобларининг номлари бор.

1960 йилда адабиёт соҳасида М. Шолохов ёзган «Очилган қўриқ» романининг биринчи ва иккинчи китоблари, Максим Рильский ёзган шеърларнинг «Атир гул ва узум» ва «Кўз илғамас уфқлар» номли иккита тўплами, Мирзо Турсунзоданинг «Осиё садоси» шеър ва поэмалар тўплами ҳамда яна унинг «Ҳасан аравакаш» поэмаси Ленин мукофоти билан тақдирланди.

Михаил Александрович Шолохов чинакам халқ эпопеяси бўлган «Очилган қўриқ» китобини ўтган йил ёзиб тамомлади. Бу романнинг биринчи китоби аллақачон жаҳонга машҳур бўлган эди.

«Очилган қўриқ» романининг биринчи китоби ҳам, иккинчи китоби ҳам совет қишлоғи ҳаётидаги жуда улкан бурилишни — қишлоқ хўжалигининг коллективлаштирилишини, меҳнаткаш деҳқонлар орасида меҳнатга янги, социалистик муносабатнинг туғилишини тасвирлайди. Шу билан бирга, ёзувчи янгилик ўтмиш сарқитлари билан шиддатли курашда қарор топаётганлигини, партия вакиллари, омманинг йўлбошчилари эса, бу курашда олдинда бораётганликларини чексиз ҳаққоният билан кўрсатиб беради.

Ленин мукофоти лауреати Максим Фаддеевич Рильский атоқли украин совет ёзувчисидир. Унинг шеърлари, поэмалари, публицистикаси, адабий, танқидий асарлари, кўп миллатли адабиётимиз хазинасига қўшилган ва совет халқигагина эмас, шу билан бирга, бошқа кўп мамлакатлардаги халқларга ҳам манзур бўлган.

Замондошимиз меҳнатининг романтикаси, шоир туғилиб ўсган ўлкадаги ҳуснкор табиатнинг гўзаллиги «Атир гул ва узум» деган шеърлар тўпламида зўр куч билан акс эттирилди. Тинчлик ва халқлар дўстлиги темалари М. Рильский ижодида катта ўрин олган темалардир. «Атир гул ва узум» тўпламининг «Халқ овози» деб ном берилган иккинчи қисми, шунингдек шоир шеърларининг «Кўз илғамас уфқлар» номли кейинги тўплами мана шу темаларга бағишланган.

Мирзо Турсунзоданинг «Осиё садоси» китобига «Осиё садоси», «Иккита бодом дарахти», «Кўзойнаклар» деган шеърлари «Муътабар қиз» ва «Мангу нур» деган достонлар киритилган. Шоир шу асарларнинг ҳаммасида Шарқ халқларининг дўстлиги ва қардошлиги тўғрисидаги катта темани тараннум қилади. Ёзувчи «Осиё садоси» китобида Осиё халқларининг мустамлака асоратига, янги уруш хавфига қарши олиб бораётган улуғ жангини, бу халқларнинг ёруғлик ва бахтга, миллий равнаққа интилаётганлигини ёрқин образларда ёритади.

«Ҳасан аравакаш» поэмасида Тожикистонда Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида бўлиб ўтган воқеалар тасвирланади. Шоир бу асарда бир кишининг тақдирини мисолга олиб, Тожикистонда эски урф-одатларнинг емирилишини ва янги муносабатлар туғилишини кўрсатади.

Никита Сергеевич Хрушчевнинг АҚШга қилган сафари совет халқининг ва бутун дунё халқларининг ҳаётида катта тарихий воқеа бўлди. Унинг Америкадаги расмий шахслар билан, савдо-саноат аҳллари билан, шу мамлакат меҳнаткашлари билан бўлган учрашувлари тинчлик йўлида курашаётган кишиларнинг ҳаммасида жуда катта қизиқиш туғдирди.

Совет Иттифоқининг танилган журналистлари А. И. Аджубей, Н. М. Грибачев, Г. А. Жуков, Л. Ф. Ильичев, В. С. Лебедев, Е. В. Литошко, В. А. Матвеев, В. И. Орлов, П. А. Сатюков, О. А. Трояновский, А. С. Шевченко, Г. Т. Шуйскийлар ёзган «Америка билан юзма-юз туриб» номли ажойиб китоб мана шу сафарга бағишланган.

«Америка билан юзма-юз туриб» китобининг авторлари жўшқин ва жанговар партиявий публицистиканинг намунаси бўлган ғоят актуал сиёсий ўткир асар яратдилар. Бу китобда Никита Сергеевич Хрущевнинг американликлар билан бўлган унутилмас учрашувлари зўр бадиий куч ва мароқ билан воқеама-воқеа баён қилинади.

Атоқли совет композиторларидан бири бўлган Георгий Васильевич Свиридов бу йил Ленин мукофоти деган юксак унвонга сазовор бўлди. Композитор кейинги йилда В. Маяковский шеърига «Патетик оратория» ёзди ва ўзининг шу ажойиб музикасини яратганлиги билан катта ижодий ғалабага эришди. В. И. Ленинга бағишланган бу асар музика билан поэзияни чинакам ижодий равишда бир-бирига узвий қўшишнинг нақадар чексиз имкониятлари борлигини кўрсатади.

1960 йилги Ленин мукофотига атоқли совет скрипкачиси Давид Фёдорович Ойстрах ҳам сазовор бўлди. Ойстрахнинг ажойиб санъати бутун дунёга манзур бўлган. Давид Ойстрахнинг ижодига хос бўлган характерли белгилар шуки, у, музика асарларини юксак даражада соддалик билан ижро этади, музика асбобининг ифодалаш воситаларидан зўр маҳорат билан фойдаланади ва ажойиб ижрочилик техникасига эга бўлган санъаткордир.

Ленин мукофоти лауреатлари орасида атоқли киноактёр ва кинорежиссёр Сергей Фёдорович Бондарчукнинг номи бор. М. Шолоховнинг ажойиб ҳикояси — «Инсон тақдири» деган асари асосида шу номда яратилган бадиий фильм учун Бондарчук билан кинооператор Владимир Васильевич Монаховга Ленин мукофоти берилди. Бу фильм юксак инсонпарварлик руҳи билан суғорилган, совет кишисининг маънавий кучи ва сабот-матонатини зўр иштиёқ билан гавдалантирган фильмдир.

Режиссёр ва оператор Р. Кармен, операторлардан Ж. Мамедов ва С. Мединский «Каспий нефтчилари ҳақида қисса» ва «Денгизни забт этувчилар» номли фильмларни яратганликлари учун Ленин мукофоти лауреатлари деган юксак унвонга сазовор бўлдилар. Бу асарларда нефтчиларнинг қаҳрамонона меҳнати тўғрисида, денгиз остидан нефть чиқармоқ учун соҳилдан юз километр ичкарида жаҳонда биринчи бўлиб денгизда пўлат сваллар четига қурилган шаҳар тўғрисида ёрқин ва ҳаққоний ҳикоя қилинади.

«Денгизни забт этувчилар» кинофильми «Каспий нефтчилари ҳақида қисса» фильмининг мантиқий давоми ва хотимаси бўлиб, биринчи фильмдаги қаҳрамонлар ҳозирги кунда қандай яшаётганликларини ҳикоя қилади.

Ленин мукофоти лауреатларининг янги гуруҳи совет маданияти, совет журналистикаси, адабиёти, санъати барқ уриб ўсаётганлигини кўрсатувчи ёрқин далилдир.

С. В. КАФТАНОВ,

Адабиёт ва санъат соҳаларидаги Ленин мукофотлари комитети президиумининг аъзоси.

ЕТТИ ЙИЛЛИК ҚАҲРАМОНЛАРИ

ТАШАББУСКОРЛАР

Етти йиллик план топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун мусобақани авж олдириб юборган саноат корхоналарининг коллективлари, қишлоқ хўжалик ходимлари маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, машина ва асбоб-ускуналар унумдорлигини оширишi, кўплаб хомашё ва маблағни тежаб қолиш имконини берадиган ташаббуслар билан чиқмоқдалар.

Ўз шахсий манфаатларидан кечиб, қолоқ бригадага ўтиб ишлай бошлаган ва уни илғорлар даражасига кўтарган Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Валентина Гаганова, техникани мукаммал эгаллаб олишда ёш ишчиларга яқиндан ёрдам беришга қарор қилган москвалик инженер Е. Пронин ва бошқа кўпгина олижаноб совет кишиларининг ташаббуслари республикамиз меҳнаткашлари томонидан ҳам қизғин қўллаб-қувватланди.

Яқинда пойтахтимиздаги «Узбексельмаш» заводининг мастери М. Исроилов ва токарлардан Т. Михалев, М. Степанченко ўртоқлар тақдирга сазовор ташаббус билан чиқдилар. Маълумки, завод ва фабрикаларимизда йил сайин ишчилар сафи кенгайиб бормоқда.

Лекин шонли меҳнат кучоғига отилаётган минглаб ёшлар етарли малакага, билим ва тажрибага эга эмаслар. Уларга ҳунар ўргатиш керак. Шунинг учун ҳам устозларга шогирд етиштирганлари учун қўшимча ҳақ тўлаб келинарди. Совет кишиларига хос олижаноб фазилатларни ўзида мужассамлантирган юқоридаги уч ташаббускор ўзаро маслаҳатлашиб шундай фикрга келишди:

— Биз шогирдлар тайёрлаётганимиз учун қўшимча ҳақ олаётирмиз. Хўш, ана шу бой тажриба ва юксак малакага қайси йўл билан эришдик. Бизларнинг ўз ишимизнинг устаси бўлиб етишишимизда корхонамиз коллективи яқиндан ёрдам берди. Модомики, шу корхонада ўсиб-улғайиб, бой тажриба орттирган эканмиз, эндиликда ана шу билимимизни ўринбосарларимиз билан ўртоқлашганимиз учун қўшимча ҳақ олиш даркорми?

Шундан сўнг ташаббускорлар ёш ишчиларни бепул ўқитишга қарор қилиб, шу масала бўйича республикадаги ишлаб чиқариш ҳамда транспорт корхоналарининг барча ишчиларига, зарбдор ва коммунистик меҳнат бригадаларига қарата Очиқ хат ёздилар.

М. Исроилов, Т. Михалев ва М. Степанченко ўртоқларнинг бу қимматли ташаббуси Ўзбекистон КП Марказий Комитети томонидан қизғин қўллаб-қувватланди ва уни саноат, транспорт корхоналари ва қурилишларда кенг ёйиш тавсия этилди.

Ахир ўзингиз ўйлаб кўринг-а, ана шу олижаноб ташаббус биргина «Узбексельмаш» заводи коллективи томонидан қўллаб-қувватланса, йилига давлатнинг юз минг сўмга яқин маблағини тежаб қолиш мумкин. Агар бу ташаббус Тошкент Халқ хўжалиги кенгаши корхоналарида, республикамиз саноати, транспорти ва қурилиш ташкилотларида кенг ёйилса қанчадан-қанча маблағ тежаб қолинишини тасаввур қилиш қийин эмас.

Етти йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун курашаётган республикамиз, шунингдек областимиз саноат корхоналари, транспорт ва қурилиш ташкилотлари коллективлари ташаббускорларнинг Очиқ хатига лаббай деб жавоб беришларига аминмиз.

Суратда: (чапдан) смена мастери М. Исроилов, токарлар М. Степанченко ва Т. Михалев ўртоқлар.
М. Нуриддинов фотоси.

МЕҲНАТ ЗАРБДОРИ

Малик ака бугунги қилинадиган иш юзасидан топшириқ олгач, цех бошлиғи олдидан чиқди-да, гувиллаб ишлаётган станюклар орасидан илгарилаб кетди. Ўткир резецлар детални худди нонни кескандек ўнғайлик билан йўнар, қириндилар пружинадек буралиб-буралиб тушар, тахлаб қўйилган доира шаклидаги тайёр деталлар эса кўзгудек ярақлар эди. Қалби меҳнат завқи билан лиммо-лим тўлган Малик ака резецдан кўзини узмай ишлаётган шогирди олдида тўхтади.

Станокнинг овози одатдагидан бошқачароқ туюлди шекилли, у шогирдига тезда станокни тўхтатишни буюриб, ўзи резецни кўздан ўтказди. Ҳақиқатан ҳам станокнинг товуши бир зумдаёқ худди тумов бўлган кишининг овозидек дўриллаб қолган эди.

— Кўрдингми,— деди у шогирдига резецга ишора қилиб, — вақтидан ўтинқирабди. Яхшики тўхтатиб қолдик, бўлмаса ё резец синарди ёки деталь бракка чиқарди.

— Ҳечқиси йўқ, — деди у яна, хижолатда қолган шогирдининг кўнглини кўтариб, гўё ҳеч нима бўлмагандек, — хўш, қани айтчи, бугун ҳисобни қанчага етказдинг?

— Чамамда 450 дан ошди.

— Демак бугунги процент ҳам 200 дегин.

Малик ака ўз меҳнатининг зойи кетмаганидан бўлса керак ич-ичидан қувониб, — баракалла Холматбой, — деди унинг елкасига қоқиб, — агар резецни вақтидан ўтказмай алмаштириб турсанг ишончим комилки, кўп ўтмай процентдагина эмас, сифатда ҳам манман деган токарни йўлда қолдириш инг турган гап.

Дарҳақиқат, қарийб чорак асрлик тажрибага эга бўлган бу кекса токарь станокка кўзининг қири тушдими, қайси жойда қандай нуқсон борлигини дарров пайқаб олади. Малик ака техника «тилини» яхши билганлиги туфайли ҳам бир йўла 2 станокни моҳирлик билан бошқариб, сменада белгиланганидан ташқари кам деганда 200 та қўшимча деталь тайёрлаб бермоқда. Уни илғорлар илғори, меҳнат зарбдори,— деб улуғланишининг сири ҳам ана шунда.

— Баъзилар вақтни қизғаниб, резецдан кўпроқ фойдаланиш мақсадида детални қаттиқроқ қисишга уринадилар, — дейди токарлик цехининг бошлиғи ўртоқ Улунбеков, — лекин Малик ака ундай қилмайди. Резец сал тиҳирлик қилдими, уни тезда чархлайди, ёки янгиси билан алмаштириб қўяди. Пичоғинг ўткир бўлса, деталинг ҳам сифатли бўлади. Шу сабабли ҳам у тайёрлаган деталнинг ҳаммаси фақат аъло сифатга топширилади. Малик аканинг яна бир ютуғи шундаки, бошқалар бир соатда 60 та деталь тайёрлагунча у 80 та детални қўлдан чиқаради. Ҳозир у етти йилликнинг учинчи йили ҳисобига ишламоқда.

Кекса токарь бой тажрибасини ёш ишчиларга сингдириш учун ҳам астойдил ҳаракат қилмоқда.

— Мен эришаётган муваффақият аввало коллективимизнинг ютуғидир, — дейди кўкрагида социалистик мусобақа аълочиси значоги ярқираб турган Малик Мажидов,— чунки мен ана шу аҳил ва иноқ коллектив қучоғида тарбияландим, вояга етдим.

— Партиямиз майолди Чақириғига жавобан, — дейди давом этиб у, — смена топшириғини 300 процентга етказаман.

Бунга шубҳа қилмасак ҳам бўлади. Тошкентдаги шарикоподшипник заводининг илғор ишчиси Малик ака ўз сўзининг устидан чиқадиганлардан.

А. ШАЙХОВ,

ЛЕНИНЧА ИШ УСЛУБИ — ҲАММА УЧУН НАМУНА

Тошкент шаҳар партия комитети «Ленинча иш услубининг хусусиятлари» деган темада назарий конференция ўтказди. Конференцияда шаҳардаги партия ва совет ташкилотларининг раҳбар ходимлари қатнашдилар.

Шаҳар партия комитети ташкилот бўлимининг мудири Е. А. Гацкевич В. И. Ленин ишлаб чиққан партия ҳаёти қоидалари ва партия раҳбарлиги принциплари тўғрисида гапирди. У кўпгина партия ташкилотларининг ишларидан мисоллар келтириб, ленинча энг муҳим принципларнинг бири — ишдаги коллегиячилик қандай амалга оширилаётганлигини кўрсатди. Ленин район партия комитетининг секретари Т. С. Содиқов ишдаги коллективчиликни ходимларнинг шахсий жавобгарлиги билан қўшиб олиб бориш тўғрисида гапирди.

Шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари С. А. Раҳматхўжаева ва Фрунзе район партия комитетининг секретари А. А. Осипова ўз нутқларида кишиларга нисбатан ленинча сезгир муносабатда бўлиш ҳақида гапирдилар. Ленин район ижроия комитетининг раиси Н. А. Пискорская ва шаҳар ижроия комитетининг бўлим мудири А. Н. Назиров Владимир Ильичнинг меҳнаткашлар билан учрашувлари ҳақида сўзлаб бердилар.

Калинин район партия комитетининг секретари Ғ. Мажидов ва Киров район ижроия комитетининг раиси А. В. Браиловнинг нутқлари ишда ленинча талабчанлик ва кишиларга нисбатан ленинча сезгирлик билан муносабатда бўлишга бағишланди.

Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Қ. М. Муртазоев партия раҳбарлигининг В. И. Ленин ишлаб чиққан принциплари тўғрисида, ленинча иш услуби хусусиятларини амалда жорий қилиш зарурлиги тўғрисида гапирди.

Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари И. Р. Арнаутов якунловчи нутқ сўзлади. (ЎзТАГ).

МАЙДА ГАРАЖЛАР ЎРНИГА БИРЛАШГАН АВТОМОБИЛЬ ХЎЖАЛИГИ

Ўзбекистоннинг энг ёш автомобиль хўжаликларидан бири— Тошкентдаги иккинчи автомобиль комбинатда мингга яқин енгил автомобиль бор. Шоферлар орасида машинадан фойдаланиш маданиятини янада ошириш, муассасаларга ва шаҳар аҳолисига хизмат кўрсатишни яхшилаш учун социалистик мусобақа кенг авж олдириб юборилди.

Яқинда комбинатда мусобақанинг дастлабки натижалари якунланди. Иккинчи автоколоннанинг аҳил коллективи биринчи ўринни олди. Ана шу колонна бошлиғи Аҳмаджон Қурбонов ЎзТАГ мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни айтди:

— Шу йилнинг январь ойида ташкил этилган бизнинг колонна Тошкентдаги 77 ташкилот ва муассасанинг автомобиль паркини бирлаштирди. Дастлабки кунларданоқ коллектив машиналарнинг техника ҳолатини яхшилаш, уларни иш билан таъминлашни яхшилашга алоҳида эътибор берди. Натижа яхши бўлди: бизда паркдаги машиналарнинг 95 проценти доимо йўлга чиқишга тайёр туради, машиналардан фойдаланиш коэффиценти эса 92 процентга етказилди. Бу жуда қувончли рақамлардир, чунки, илгари майда гаражларда автомобиллар ремонтда узоқ туриб қолар ва улардан фойдаланиш коэффиценти 70—80 проценттдан ошмас эди.

Турли ташкилот ва муассасалардан автоколоннага келаётган кўпгина хатлар хизмат кўрсатиш маданиятининг ошганлигини яққол кўрсатиб турибди. Масалан, Ўзбекистон ССР Давлат план комиссиясидан қуйидаги хатни ёзиб юборишибди: «Шофер Эрмат Рўзматов ўз ишини яхши билади, оператив топшириқларни тез ва пухта бажаради». С. Нурматов, В. Казаков, Д. Очилов, К. Расулов, А. Умаров, А. Салимов ва бошқа кўпгина шоферларнинг иши ҳақида ҳам шундай яхши хатлар олинди.

Майда гаражлар ўрнига кучли автоколонналарнинг тузилиши давлатга жуда катта иқтисодий фойда келтирди. Бу тадбирдан шоферлар ҳам хурсанд: автомашиналардан интенсивроқ фойдаланиш ҳисобига, уларнинг иш ҳақи ўрта ҳисобда 15—20 процент ошди. (ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

Аҳолига кўмир ордерсиз берилади

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитети шаҳар аҳолисини ёқилғи билан таъминлашни яхшилаш масаласини кўриб чиқди. Ижроия комитет аҳолига ёқилғини ордер билан сотиш системасини тугатишга қарор қилди. Аҳолини ёқилғи билан узлуксиз таъминлаш, ордерсиз кўмир савдосини яхшилаш ҳақида «Узтопторг»га тегишли кўрсатмалар берилди. Бугундан бошлаб «Узтопторг»нинг барча кўмир складларида кўмир ордерсиз сотилади.

Ёқилғи савдосини кенг йўлга қўйиш, аҳолини ёқилғи билан узлуксиз таъминлаш мақсадида ташкилотларга ва айрим кишиларга шаҳар темир йўл шохобчаларида, складларда улгуржи ва чакана тартибда кўмир сотиш ҳамда уйга элтиб бериш учун заказлар қабул қилиш янада яхшиланади.

ТОШКЕНТНИНГ ТОМОША ЗАЛЛАРИДА

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 23/IV да **Дилором** (билетлар сотилган), 24/IV да кундуз **Марварид қидирувчилар**, кечқурун **Майсаранинг иши.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА— 24/IV да кундуз **Фурқат**, кечқурун **Кураш йиллари.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/IV да кечқурун, 24/IV да кундуз ва кечқурун **Хоразм эртаси.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Ўзбек цирки** гастролининг сўнгги кунлари, **«Етти қувноқ»** қизиқчилар группаси ва бошқалар. Якшанба куни **3 марта томоша** кўрсатилади.

Ленин Октябрда — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10 да).

Ягона сафда — «СПУТНИК» (кундуз 1 ва кеч 6 да), «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз 1 ярим ва кеч 5 да).

Ленин ҳақида хотиралар (кундуз соат 12 да), 1) **Н. С. Хрушчев Индонезияда**, 2) **А. И. Микоян Куба Республикасида**, 3) **Тўрт мард** (кундуз 1, 2, 3, 4, кеч 5 ва 10 да) — КИНОЛЕКТОРИЙ.

Лайча эргаштирган хоним — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 1, кеч 5 ва 9 да), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз 2, 4, кеч 8 ва 10 да).

Соядан қочиш — «СПУТНИК» (1-залда), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (1 ва 2-залда кундуз ва кечқурун, 3-залда кеч соат 7 дан), «МИР» (кеч 8 ва 10 да).

Шўх қайрилишлар— «ВАТАН» (кундуз ва кечқурун), «МИР» (кундуз соат 12, 2, 4 ва кеч 6 да). «ФЕСТИВАЛЬ» (кеч 8-40 минутдан).

Тошкент шаҳар, Октябрь район маориф бўлими ва М. Уйғур номли 22-ўрта мактаб ўқитувчилар коллективи ўқитувчи **Халил ОТАЖОНОВНИНГ** оғир касалликдан сўнг бевақт вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қилади.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

БИРЛАШГАН МИЛЛАТЛАР ТАШКИЛОТИ ЕВРОПА ИҚТИСОДИЙ КОМИССИЯСИНИНГ 15-СЕССИЯСИДА

ЖЕНЕВА, 21 апрель. (ТАСС). Бугун Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Европа иқтисодий комиссиясининг 15-сессиясидаги совет делегациясининг бошлиғи Н. П. Фирюбин СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Европа иқтисодий комиссияси 15-сессиясининг адресига шу сессия раиси Нотаранжели ва шу комиссия ижроия секретари Туомиоя номига юборган табрик мактубини топширди.

Сессия раиси Нотаранжели кун тартибидаги масалаларни муҳокама қилиш олдидан сессия қатнашчиларига Н. С. Хрушчевдан табрик мактуби олинганлигини эълон қилди ва бу мактубни ижроия секретари Туомиоя ўқиб эшиттирди.

СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг сессия қатнашчилари зўр эътибор бериб эшитган мактуби қарсаклар билан кутиб олинди.

КПСС ДЕЛЕГАЦИЯСИ ФИНЛЯНДИЯДА

ХЕЛЬСИНКИ, 21 апрель. (ТАСС). Финляндия бўйлаб сафар қилаётган КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси ва Марказий Комитет секретари Л. И. Брежнев бугун Пори шаҳрида бўлди. Л. И. Брежнев Финляндия Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси И. Лехтинен ва СССРнинг Финляндиядаги элчиси А. В. Захаров билан бирга «Раума — Репола», «Оутокумпу» ва «Телья» корхоналарини бориб кўрди. Кечқурун у Пори шаҳрининг Халқ уйида ишчилар билан учрашди.

БУХАРЕСТДА В. И. ЛЕНИНГА ҲАЙКАЛ ОЧИЛДИ

БУХАРЕСТ, 21 апрель. (ТАСС). Бугун бу ерда, «Скинтейя» матбаачилик комбинати олдидаги майдонда жаҳон пролетариатининг буюк доҳийси ва устози В. И. Ленинга тантанали суратда ҳайкал очиш маросими бўлди.

Мармардан ишланган баланд постаментда В. И. Лениннинг бронзадан ишланган фигураси ўрнатилган. Лениннинг бу ҳайкали Руминия Халқ Республикасида хизмат кўрсатган санъат арбоби Б. Караджа томонидан яратилган.

Ҳайкални очиш маросимида Руминия ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Г. Георгиу Деж, Руминия ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари, Руминия давлатининг раҳбарлари, жамоат ташкилотларининг вакиллари, фан ва маданият арбоблари, Руминия Халқ армиясининг генераллари ва офицерлари, Руминия пойтахтининг минглаб меҳнаткашлари, шунингдек СССРнинг Руминия Халқ Республикасидаги элчиси А. А. Епишев ва Бухарестда дипломатик ваколатхоналарнинг бошқа бошлиқлари ҳозир бўлдилар.

Ҳайкални очиш маросимида Г. Георгиу Деж нутқ сўзлади.

ҚАНАДАДА ЛЕНИН КУНЛАРИ

ОТТАВА, 21 апрель. (ТАСС). Канаданинг тараққийпарвар жамоатчилиги В. И. Ленин туғилган куннинг 90 йиллигини нишонламоқда. Мамлакатнинг турли шаҳарларида Канада Коммунистик партияси маҳаллий ташкилотларининг кучи билан меҳнаткашларнинг буюк доҳийси, дунёда биринчи ишчи ва деҳқонлар давлатининг асосчиси тўғрисида йиғилишлар ўтказилмоқда, лекция ва докладлар ўқилмоқда. 22 апрелда Торонтода Канада Коммунистик партияси миллий ижроия комитетининг аъзоси С. Райерсон «Ленин таълимоти ва Канаданинг келажаги» деган темада лекция ўқиди.

«Канадиен трибюн» газетаси Ленин ҳақида катта мақолалар босиб чиқармоқда. Газета В. И. Ленин биографиясини ҳамда совет ва канада авторларининг бир қанча мақолаларини, шунингдек Владимир Ильичнинг жуда кўп фотографияларини босиб чиқарди.

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

23 АПРЕЛДА

19.00. Ўқувчилар учун эшиттириш. «Жонажон Ильич ҳақида куйлаймиз».

19.25. Сўнгги ахборот.

19.45. «Мўъжизасиз мўъжизалар» деган эшиттириш (рус тилида).

20.00. Эстрада концерти (рус тилида).

20.30. Ўзбек лирик куйларидан концерт.

21.10. Кинокомедия — «Уй туфлиси кийган қаҳрамон».

В. И. ШМЕЛЕВ

Таниқли қишлоқ хўжалик мутахассисларидан бири, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор, 1945 йилдан буён КПСС аъзоси Владимир Иванович Шмелев 1960 йил 20 апрелда 50 ёшда тўсатдан вафот этди.

Владимир Иванович Шмелев меҳнат фаолиятини 14 ёшида совхоз тракторчилигидан бошлаб, ўзининг бутун ҳаётини қишлоқ хўжалигини ривожлантириш ва механизациялашга бағишлади. У 1935 йили Тошкент қишлоқ хўжалигини ирригациялаш ва механизациялаш инженерлари институтини тамомлаб, Қорақалпоғистон АССР Ер ишлар халқ комиссарлигининг инженери бўлиб ишлай бошлади.

Шундан сал вақт ўтгач у, Ўзбекистон ССР Ер ишлар халқ комиссарлигига старший инженер, бўлиб ўтди, сўнгра бош инженер вазифасига кўтарилди.

В. И. Шмелев 1941—1942 йиллари Совет Армияси сафида хизмат қилди, марказий фронтдаги жангларда қатнашди, сўнг эса то 1946 йилгача республикадаги заводлардан бирида ишлади.

В. И. Шмелев 1946 — 1947 йиллари Ўзбекистон ССР Совхозлар министрининг ўринбосари, 1947 йилдан бошлаб 10 йил мобайнида министрлик механизация бошқармасининг бошлиғи ва ишлаб чиқариш бўлимининг бошлиғи вазифаларида хизмат қилди.

1957—1960 йиллари Владимир Иванович Тошкент область совхозлар тресги директорининг ўринбосари, область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бош инженери вазифаларида ишлади.

В. И. Шмелев партия қаерга юборса ўша ерда ўзининг бор куч ва билимини социалистик Ватанга хизмат қилишга сарфлади.

Партия ва ҳукумат В. И. Шмелевнинг меҳнат ва жанговар фаолиятини юксак баҳолади ва уни Меҳнат Қизил байроқ, «Ҳурмат белгиси» орденлари ва медаллар билан мукофотлади. В. И. Шмелев икки марта Ўзбекистон ССР Олий Советининг фахрий ёрлиғи билан ва Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасининг кичик олтин медали билан мукофотланди.

Толмас меҳнаткаш, партиянинг содиқ фарзанди, меҳрибон дўст ва ўртоқ Владимир Иванович Шмелевнинг ёрқин хотираси бизнинг қалбимизда узоқ вақт сақланажак.

Р. Ғ. Ғуломов, С. М. Веселов, Ҳ. Ж. Жалилов, С. М. Илюхин, Х. Р. Мусахонова, Э. Т. Шайхов, Б. Г. Мирзабеков, П. А. Новосельцев, А. И. Руцкий, Б.П. Соколов.

БОТВИННИК-ТАЛЬ МАТЧИ

21 апрелда жаҳон биринчилиги учун гроссмейстерлар Ботвинник ва Таль ўртасидаги шахмат матчининг 15-партияси ўйналди. Таль ўйинни шоҳ олдидаги пиёдани суриш билан бошлади. Жаҳон чемпиони Каро-Канн ҳимоясини танлади. Дебютда Ботвинник аҳволни тўла тенглаштиришга эриша олмади. Гарчи у ўз фигураларининг яхши жойланишини таъминлаган бўлса ҳам, Таль ташаббусни сақлаб турди. Жаҳон чемпиони рақибининг тазйиқидан қутилиш мақсадида бир неча фигураларни алиштирди. Ўйин 41-юришдан сўнг кечиктирилди. Бунда Талнинг позицион устунлиги бор.

Редактор: З. ЕСЕНБОЕВ.

ТОШКЕНТ УНИВЕРМАГИДА ВА УНИНГ ФИЛИАЛЛАРИДА

бахор-ёз мавсумига

ҳар хил саноат товарлари сотилмоқда

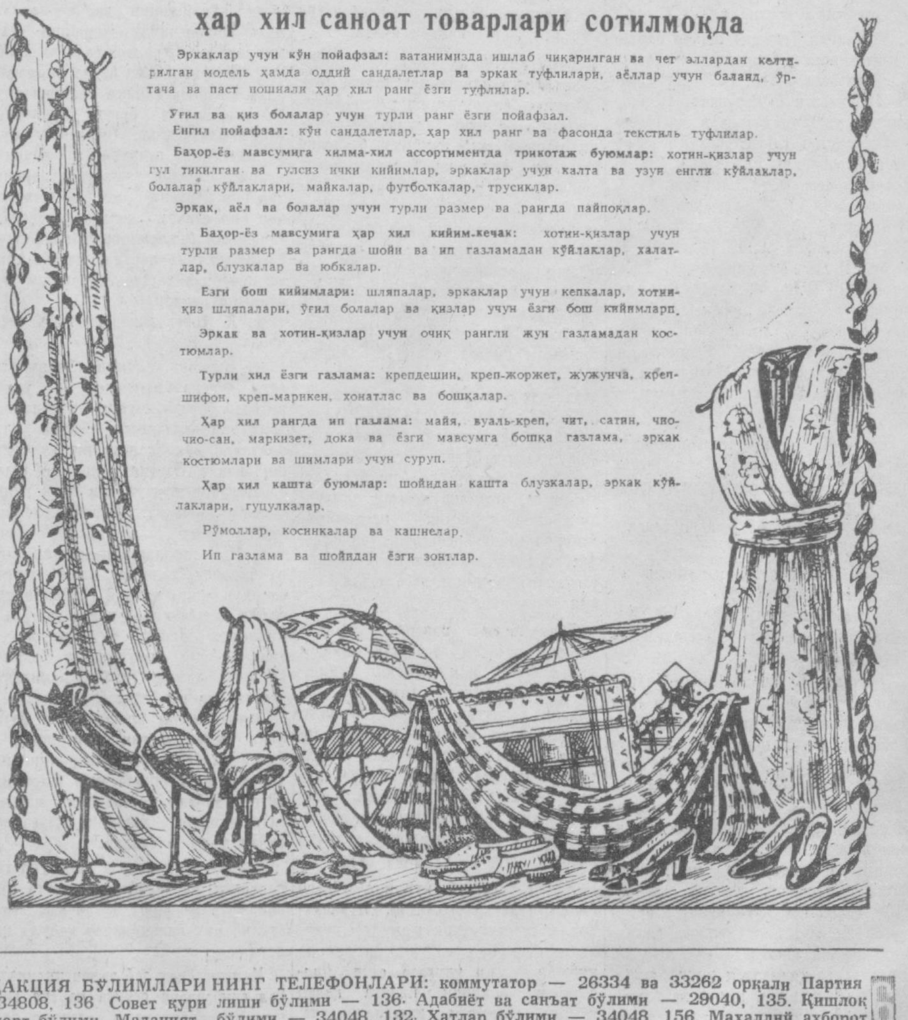

Эркаклар учун кўн пойафзал: ватанимизда ишлаб чиқарилган ва чет эллардан келтирилган модель ҳамда оддий сандалетлар ва эркак туфлилари, аёллар учун баланд, ўртача ва паст пошнали ҳар хил ранг ёзги туфлилар.

Ўғил ва қиз болалар учун турли ранг ёзги пойафзал.

Енгил пойафзал: кўн сандалетлар, ҳар хил ранг ва фасонда текстиль туфлилар.

Баҳор-ёз мавсумига хилма-хил ассортиментда трикотаж буюмлар: хотин-қизлар учун гул тикилган ва гулсиз ички кийимлар, эркаклар учун калта ва узун енгли кўйлаклар, болалар кўйлаклари, майкалар, футболкалар, трусиклар.

Эркак, аёл ва болалар учун турли размер ва рангда пайпоқлар.

Баҳор-ёз мавсумига ҳар хил кийим-кечак: хотин-қизлар учун турли размер ва рангда шойи ва ип газламадан кўйлаклар, халатлар, блузкалар ва юбкалар.

Ёзги бош кийимлари: шляпалар, эркаклар учун кепкалар, хотин-қиз шляпалари, ўғил болалар ва қизлар учун ёзги бош кийимлари.

Эркак ва хотин-қизлар учун очиқ рангли жун газламадан костюмлар.

Турли хил ёзги газлама: крепдешин, креп-жоржет, жужунча, креп-шифон, креп-марикен, хонатлас ва бошқалар.

Ҳар хил рангда ип газлама: майя, вуаль-креп, чит, сатин, чиочио-сан, маркизет, дока ва ёзги мавсумга бошқа газлама, эркак костюмлари ва шимлари учун суруп.

Ҳар хил кашта буюмлар: шойидан кашта блузкалар, эркак кўйлаклари, гуцулкалар.

Рўмоллар, косинкалар ва кашнелар.

Ип газлама ва шойидан ёзги зонтлар.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

РЕДАКЦИЯМИЗНИНГ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 34808, 136 Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими, Маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими—29040, 50. Секретариат—34808, 115. Эълонлар бўлими — 28142.